

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 17100/I/2010/2305708182

**VPLYV OCEŇOVANIA NA OBCHODNÉ SPOLOČNOSTI PRI ZMENÁCH VO
VLASTNÍCKYCH VZŤAHOCH**

Diplomová práca

2010

Bc. Blanka Pečimúthová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

VPLYV OCEŇOVANIA NA OBCHODNÉ SPOLOČNOSTI
PRI ZMENÁCH VO VLASTNÍCKYCH VZŤAHOCH

Diplomová práca

Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo

Študijný odbor: 3.3.12 Účtovníctvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Školiteľ: Ing. Lucia Ondrušová, PhD.

Bratislava 2010

Bc. Blanka Pečimúthová

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Blanka Pečimúthová
Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo (Jednoodborové štúdium,
inžiniersky II. st., denná forma)
Študijný odbor: 3.3.12 Účtovníctvo
Typ záverečnej práce: Inžinierska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský

Názov: Vplyv oceňovania na obchodné spoločnosti pri zmenách vo vlastníckych vzťahoch.

Anotácia: Diplomová práca sa zaoberá vplyvmi oceňovania na obchodné spoločnosti, v ktorých sa uskutočňuje zmena vo vlastníckych vzťahoch. Práca rozoberá problém preceňovania majetku a záväzkov na reálnu hodnotu predovšetkým pri zrušení spoločnosti bez likvidácie - zlúčením, splynutím alebo rozdelením, kúpe podniku alebo jeho časti a vklade podniku alebo jeho časti.

Vedúci: Ing. Lucia Ondrušová, PhD.
Katedra: KÚA FHI - Katedra účtovníctva a audítorstva FHI
Vedúci katedry: doc. Ing. Miloš Tumpach, PhD.
Dátum zadania: 23.02.2009

Dátum schválenia: 31.10.2008

doc. Ing. Mgr. Zuzana Juhászová, PhD.
prodekan pre vzdelávanie

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum: 27.04.2010

.....

ABSTRAKT

PEČIMÚTHOVÁ Blanka: *Vplyv oceňovania na obchodné spoločnosti pri zmenách vo vlastníckych vzťahoch*. Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Lucia Ondrušová, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2010, 68 s.

Cieľom záverečnej práce bolo analyzovať, aký má vplyv oceňovania na obchodné spoločnosti pri zmenách vo vlastníckych vzťahoch. Pritom sme sa zamerali len na spoločnosti, ktoré sa rušia bez likvidácie, čiže splynutím, zlúčením a rozdelením, kúpou podniku alebo jeho časti a vklade podniku alebo jeho časti.

Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje 6 schém a 2 tabuľky.

V prvej kapitole charakterizujeme formy obchodných spoločností, ktoré u nás upravuje Obchodný zákonník.

Ďalšia časť je venovaná cieľu diplomovej práce a sú v nej opísané čiastkové ciele, ktorými sme sa riadili pri písaní práce. Taktiež sú tu uvedené metódy písania práce.

Záverečná kapitola sa zaoberá výsledkami práce, kde sme si analyzovali typy zmien vo vlastníckych vzťahoch. Nakoniec sme definovali oceňovanie podľa zákona o účtovníctve a zamerali sme sa na reálnu hodnotu, ktorou je účtovná jednotka povinná preceniť majetok a záväzky k rozhodnému dňu.

Kľúčové slová:

obchodná spoločnosť, vlastnícke vzťahy, oceňovanie, reálna hodnota, účtovná závierka, zanikajúca spoločnosť, nástupnícka spoločnosť

ABSTRAKT

Diplomová práca sa zameriava na vplyv ocenenia obchodných spoločností pri zmenách vo vlastníckych vzťahoch. Cieľom diplomovej práce je poukázať na obchodné spoločnosti, ktoré prechádzajú zmenami vo vlastníckych vzťahoch. Tieto spoločnosti sú zároveň povinné zostavovať mimoriadnu účtovnú závierku ku dňu, ku ktorému sa uskutočňujú zmeny vo vlastníckych vzťahoch. Dôležitým krokom pri týchto transakciách je však precenenie majetku a záväzkov na reálnu hodnotu, ktorú má povinnosť vykonať zanikajúca spoločnosť. Takto precenený majetok a záväzky preberá do svojho účtovníctva nástupnícka spoločnosť.

ABSTRACT

PEČIMÚTHOVÁ Blanka: *The impact of pricing on sales of changes in ownership*. Economics University in Bratislava. Faculty of Business Informatics. Department of accounting and auditing. – Head of the final work: Ing. Lucia Ondrušová, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2010, 68 s.

The aim of the study was to analyze how it affects the valuation of companies, changes in ownership. However, we focused only on companies that are deleted without liquidation, ie merger, division and merger, acquisition or establishment of a holding deposit or part thereof.

The work is divided into three chapters. Contains 6 schemes and 2 tables.

In the first chapter we characterize the types of company that provides us with the Commercial Code.

Another section is devoted to the objective of this thesis and are described in targets, which we follow when writing the work. There are also mentioned writing method works.

The final chapter deals with the results of work, where we analyze the types of changes in ownership. Finally, we define the valuation of the accounts and we focus on the actual amount that the entity is required to revalue assets and liabilities on the reference date.

Keywords:

company, ownership, valuation, fair value, financial statements, the company will cease to exist, the successor company

ABSTRACT

The thesis focuses on the impact of the valuation of companies, changes in ownership. The aim of this thesis is to show companies that are undergoing changes in ownership. These companies are also required to draw up special accounts to the date on which they made changes in ownership. An important step in these transactions, however, revaluation of assets and liabilities at fair value, which is required to perform the dissolving company. Thus revalued assets and liabilities taking into accounts its successor company.

O B S A H

Úvod	8
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	10
1.1 Obchodné spoločnosti	10
1.1.1 Verejná obchodná spoločnosť	11
1.1.2 Komanditná spoločnosť	15
1.1.3 Spoločnosť s ručením obmedzeným	17
1.1.4 Akciová spoločnosť	25
2 Cieľ a metodika práce	38
3 Výsledky práce a diskusia	40
3.1 Zmeny vo vlastníckych vzťahoch v obchodných spoločnostiach	40
3.1.1 Zrušenie spoločnosti bez likvidácie – zlúčenie, splynutie, rozdelenie	41
3.1.2 Deň zlúčenia, splynutia, rozdelenia	45
3.1.3 Kúpa podniku alebo jeho časti	46
3.1.4 Vklad podniku alebo jeho časti	47
3.1.5 Účtovanie vlastníckych transakcií	48
3.2 Oceňovanie	49
3.2.1 Oceňovanie podľa Slovenskej právnej úpravy	50
3.2.1.1 Reálna hodnota	52
3.2.2 Účtovná závierka podľa Slovenskej právnej úpravy	53
3.2.3 Vplyv ocenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení	54
3.2.4 Vplyv ocenenia pri vklade podniku alebo jeho časti	59

3.2.5 Vplyv ocenenia pri kúpe podniku alebo jeho časti	61
3.2.6 Goodwill, záporný goodwill	63
Záver	64
Zoznam použitej literatúry	66

Úvod

Obchodné spoločnosti patria medzi najbežnejšie formy podnikania, ktoré si osoby rozhodnuté vykonávať podnikateľskú činnosť vyberajú na uskutočňovanie svojich podnikateľských aktivít. Obchodné spoločnosti v Slovenskej republike upravuje Obchodný zákonník, ktorý okrem právnej úpravy, taktiež ukladá majiteľom a spoločníkom práva a povinnosti vyplývajúce z ich činnosti. Je to vlastne združenie dvoch alebo viacerých osôb, ktoré vykonávajú pod spoločným menom podnikateľskú činnosť. Svoju podnikateľskú činnosť vykonávajú s cieľom dosiahnutia stanoveného cieľa, finančnej situácie, výnosnosti a vytvorenia si dobrého kreditu a postavenia na trhu, aby vedeli čo najlepšie čeliť svojej konkurencii. Na dosiahnutie týchto cieľov sa spoločnosti rozhodujú aj o zmenách, ktoré by mali významný vplyv na ich štruktúru a ďalší vývoj. Pod týmito zmenami rozumieme možnosti rôznych transakcií a spájanie sa s inými podnikateľskými subjektmi, čo predstavujú zmeny vo vlastníckych vzťahoch. Dôležitú úlohu pri týchto zmenách zohráva výber vhodných oceňovacích veličín a to podľa zákona o účtovníctve ešte pri prvotnom ocenení majetku a záväzkov tej spoločnosti, ktorá sa rozhodla pre takúto zmenu. Následne musí spoločnosť majetok a záväzky preceniť na reálnu hodnotu a to ku dňu ku ktorému zostavuje mimoriadnu účtovnú závierku. A práve toto ocenenie je aj predmetom našej práce, ktoré budeme analyzovať a zisťovať jeho vplyv na zmeny vo vlastníckych vzťahoch.

Cieľom diplomovej práce je zosumarizovať poznatky o obchodných spoločnostiach, ktoré sa rozhodnú pre zmeny vo vlastníckych vzťahoch a aký to má dopad na majetok, záväzky a vlastné imanie z pohľadu oceňovania, ktoré sa musí vykonávať pri týchto zmenách. Práca je zameraná na priblíženie požiadaviek na preceňovanie majetku a záväzkov na reálnu hodnotu podľa právnej úpravy platnej v Slovenskej republike. Vzhľadom k týmto skutočnostiam je diplomová práca rozdelená do troch kapitol.

Prvá kapitola je zameraná na súčasný stav obchodných spoločností v Slovenskej republike. Charakterizuje formy obchodných spoločností, ktoré u nás upravuje obchodný zákonník. Konkretizuje ich vznik, práva a povinnosti spoločníkov, základné imanie spoločnosti, orgány a zánik spoločnosti.

Druhá kapitola obsahuje cieľ diplomovej práce a čiastkové ciele vedúce k naplneniu hlavného cieľa. Súčasťou druhej kapitoly je aj metodika práce, ktorú sme uplatnili na naplnenie hlavného cieľa

V tretej kapitole opisujeme vlastnícke vzťahy, ktoré vznikajú v dôsledku rozhodnutia spoločnosti a taktiež vplyv oceňovania na tieto zmeny. V našom prípade sme sa rozhodli pre také typy zmien, ktoré vyplývajú z rušenia spoločnosti bez likvidácie a to splnutie, zlúčenie a rozdelenie spoločnosti. Táto kapitola je venovaná aj oceňovaniu majetku a záväzkov v zmysle zákona o účtovníctve. V závere kapitoly sa budeme sústrediť už len na to ako zanikajúca spoločnosť preceňuje jednotlivé zložky majetku a záväzkov a zostavovaniu mimoriadnej účtovnej závierky.

V posledných rokoch sa aj na Slovensku zvyšuje počet rôznych zmien prebiehajúcich vo vlastníckych vzťahoch. Obchodné spoločnosti sa rozhodujú pre tento postup s cieľom zrealizovať ocenenie majetku a záväzkov v účtovníctve, zefektívniť štruktúru podniku, riadenia a tiež aj ich zjednodušenie. Zmena vo vlastníckych vzťahoch predstavuje dlhodobý proces, ktorý nemá vplyv len na danú obchodnú spoločnosť, ale aj na potenciálnych investorov.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V súčasnosti na území Slovenskej republiky upravuje obchodné spoločnosti **zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov** (ďalej len „Obchodný zákonník“), ktorý umožňuje založenie štyroch druhov obchodných spoločností, ktorými sú verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť. Upravuje špecifické ustanovenia týkajúce sa obchodných spoločností, obsahuje aj všeobecné ustanovenia, ktoré sa týkajú všetkých spoločností. Podmienky podnikania ďalej u nás upravujú právne predpisy o živnostenskom podnikaní, t.j. zákon č. 445/1991 Zb. Živnostenský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Živnostenský zákon“).

1.1 Obchodné spoločnosti

Obchodná spoločnosť podľa obchodného zákonníka § 56 je právnická osoba založená za účelom podnikania. Zakladateľmi spoločnosti môžu byť a zároveň zúčastňovať sa na jej podnikaní fyzické osoby a právnické osoby zapísané v Obchodnom registri.

V Slovenskej republike existujú tri formy obchodných spoločností:

- a) kapitálové,
- b) osobné,
- c) zmiešané.

Prepojenosť týchto spoločností je znázornené v nasledujúcej schéme:

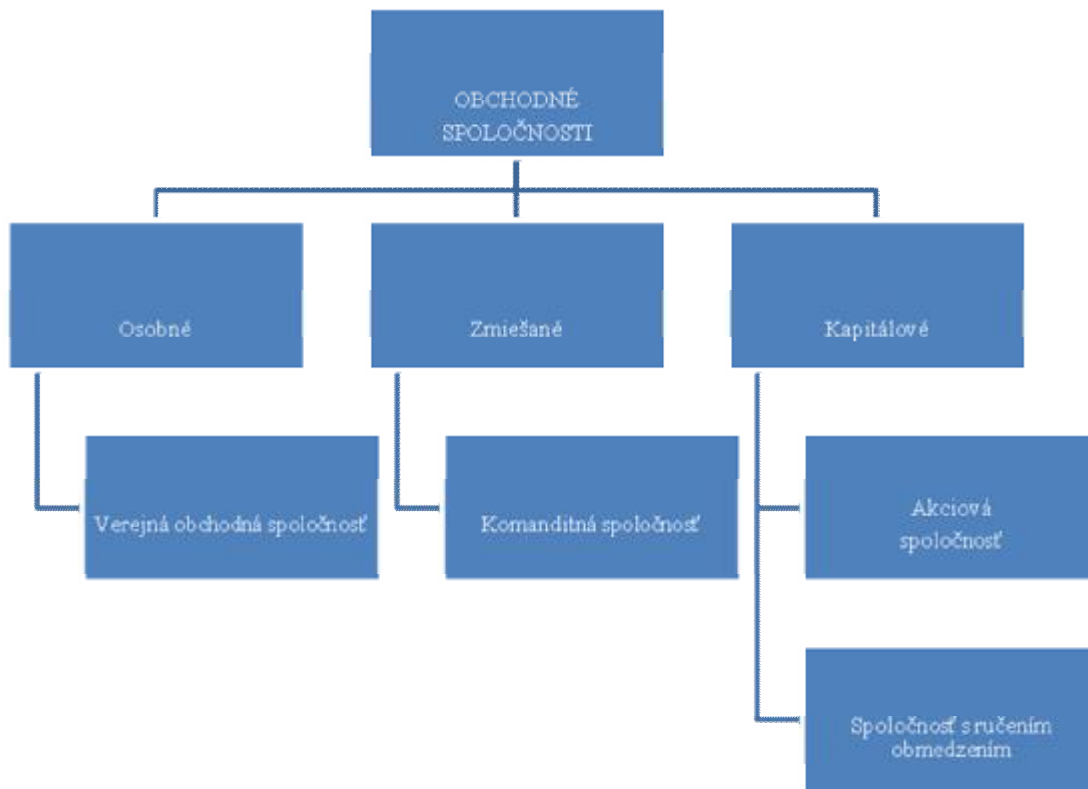

Schéma č.1: Prepojenosť obchodných spoločností

Rozdiel medzi osobnými a kapitálovými obchodnými spoločnosťami je v ručení za záväzky spoločnosti. Zatiaľ čo spoločníci osobných spoločností ručia za záväzky celým svojim majetkom, spoločníci kapitálových spoločností len do výšky svojho nesplateného vkladu, ktorý je zapísaný v obchodnom registri.

1.1.1 Verejná obchodná spoločnosť

Verejnú obchodnú spoločnosť charakterizuje Obchodný zákonník v § 76 ako spoločnosť, ktorú založili aspoň dve osoby a podnikajú pod spoločným obchodným názvom. Za záväzky spoločnosti ručia spoločníci spoločne a nerozdielne celým svojim majetkom. Spoločnosť môže mať skratku v.o.s. alebo ver.obch.spol..

Spoločnosť sa zakladá na základe spoločenskej zmluvy, ktorá musí obsahovať:¹

- a) Obchodný názov,
- b) Sídlo spoločnosti,
- c) Predmet podnikania,

¹ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 78

- d) Meno a bydlisko fyzickej osoby alebo názov a sídlo právnickej osoby,
- e) Práva a povinnosti spoločníkov.

Spoločnosť vzniká zápisom do obchodného registra na základe návrhu spoločníkov. K návrhu je potrebné priložiť aj spoločenskú zmluvu.

Práva a povinnosti spoločníkov

Všetky práva, ktoré majú spoločníci, ale aj všetky ich povinnosti sa riadia spoločenskou zmluvou.

Spoločníci majú právo:

- riadiť, zastupovať spoločnosť,
- vystupovať v mene spoločnosti,
- nahliadnuť do dokladov spoločnosti,
- zvoliť si jedného spoločníka, ktorý bude zastupovať spoločnosť, podľa spoločenskej zmluvy každý spoločník má jeden hlas,
- právo podeliť sa na zisku.

Medzi povinnosti spoločníka patria:

- poverený spoločník je pri svojej činnosti povinný riadiť sa rozhodnutím spoločníkov,
- požadovať informácie od ostatných spoločníkov o všetkých záležitostiach spoločníkov.

Základné imanie

Základné imanie nie je podmienkou pre vznik spoločnosti, ale spoločníci sa môžu v spoločenskej zmluve dohodnúť o vytvorení základného imania. V tomto prípade základné imanie tvoria peňažné a nepeňažné vklady jednotlivých spoločníkov. Tieto vklady sa stávajú majetkom spoločnosti. Svoj vklad je povinný spoločník splatiť v lehote, ktorá je určená v spoločenskej zmluve, bez zbytočného odkladu po vzniku spoločnosti. Ak spoločník nesplatiť peňažný vklad v stanovenej lehote, je povinný zaplatiť úrok z omeškania vo výške 20 % z dlžnej sumy, ak v spoločenskej zmluve nie je stanovené

inak. V prípade, ak spoločnosť dosahuje stratu, nie je povinnosťou spoločníka doplniť ju a nie je povinný ani zvyšovať svoj vklad nad hodnotu, ktorá bola stanovená v spoločenskej zmluve.

Výsledok hospodárenia

Ak si spoločnosť vytvorila základné imanie, zisk určený na rozdelenie sa delí podľa výšky vloženého kapitálu. Ak sa základné imanie nevytváralo, zisk rozdelí rovným dielom medzi spoločníkov. Podiel na zisku určený podľa ročnej účtovnej závierky je splatný do troch mesiacoch od schválenia účtovnej závierky. Spoločníci majú nárok aj na úroky z hodnoty svojho splateného vkladu v dohodnutej výške. Nárok na úroky má prednosť pred nárokom na podiel na zisku a vzniká aj pri strate zistenej ročnou účtovnou závierkou. Dosiadnutú stratu spoločnosti znášajú spoločníci rovným dielom.²

Orgány spoločnosti

Štatutárnym orgánom spoločnosti je každý zo spoločníkov, ktorý koná v mene spoločnosti. V prípade ak sa spoločníci v spoločenskej zmluve dohodnú, že na konaní v mene spoločnosti sa podieľajú len niektorí spoločníci, tak len títo spoločníci sú štatutárnym orgánom.

Ručenie

Spoločnosť, ako to určuje Obchodný zákonník v § 86, zodpovedá za záväzky celým svojím majetkom a spoločníci ručia za záväzky spoločnosti neobmedzene, spoločne a nerozdielne.

Počas trvania činnosti spoločnosti môže do spoločnosti pristúpiť aj ďalší spoločník, ktorý sa bude podieľať na riadení spoločnosti. Tento spoločník ručí aj za záväzky spoločnosti, ktoré vznikli ešte pred jeho pristúpením do spoločnosti. Môže však požadovať od ostatných spoločníkov, aby mu poskytnú náhradu za toto plnenie a aby mu nahradili aj náklady spojené s týmto plnením.³

---

² Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 82

³ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 87

Zo spoločnosti môže vystúpiť spoločník, avšak len za tých podmienok, ak v spoločnosti zostanú minimálne dvaja spoločníci. Tento spoločník ručí len za tie záväzky, ktoré vznikli pred jeho vystúpením zo spoločnosti.

Zánik

Spoločnosť zaniká vymazaním z obchodného registra. K zániku však predchádza jeho zrušenie. Spoločnosť sa podľa obchodného zákonníka § 88 zrušuje:

- ak bola zmluva uzavretá na dobu neurčitú, výpoveďou spoločníka podanou najneskôr šesť mesiacov pred uplynutím kalendárneho roka, ak spoločenská zmluva neurčuje niečo iné,
- rozhodnutím súdu,
- smrťou jedného spoločníka, ale ak spoločenská zmluva pripúšťa, aby sa spoločníkom stal dedič, ten sa o svoju účasť prihlási a v spoločnosti zostávajú aspoň dvaja ďalší spoločníci,
- zánikom právnickej osoby, ktorá je spoločníkom,
- vyhlásením konkurzu na majetok niektorého zo spoločníkov alebo zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku,
- pozbavením alebo obmedzením spôsobilosti na právne úkony niektorého zo spoločníkov,
- doručením exekučného príkazu na podiel spoločníka,
- z ďalších dôvodov určených v spoločenskej zmluve.

Zrušenie spoločnosti môže prebiehať buď:

- a) likvidáciou – v tomto prípade vzniká spoločníkom nárok na podiel na likvidačnom zostatku. Likvidačný zostatok sa rozdelí medzi spoločníkmi do výšky ich spoločných vkladov a zostatok rovným dielom. V prípade, že likvidačný zostatok nestačí na vrátenie splatených vkladov, podieľajú sa na ňom spoločníci v pomere k výške ich vkladov.⁴
- b) bez likvidácie – ak sa dôvod zrušenia týka iba niektorého zo spoločníkov, ostatní sa môžu dohodnúť, že spoločnosť bude trvať naďalej bez uvedeného spoločníka.

---

⁴ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 92

1.1.2 Komanditná spoločnosť

Komanditná spoločnosť je zmiešanou spoločnosťou, pretože združuje dva druhy spoločníkov s rozdielnym právnym postavením a to komanditistov a komplementárov. Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie komanditná spoločnosť. Na označenie sa používajú aj skratky kom.spol. alebo k.s.

Spoločnosť zakladajú aspoň dve osoby aj fyzické aj právnické a to podpísaním spoločenskej zmluvy, ktorá podľa Obchodného zákonníka § 94 obsahuje:

- a) obchodný názov,
- b) sídlo spoločnosti,
- c) predmet podnikania,
- d) meno a bydlisko fyzickej osoby alebo názov a sídlo právnickej osoby,
- e) práva a povinnosti spoločníkov,
- f) informácia o tom, ktorí zo spoločníkov sú komanditisti a ktorí komplementári
- g) výška vkladov komanditistov a výška základného imania.

Spoločnosť vzniká zápisom do obchodného registra na základe návrhu spoločníkov a podpisujú sa všetci spoločníci. K návrhu je potrebné priložiť spoločenskú zmluvu.

Práva a povinnosti spoločníkov

Riadiť a zastupovať spoločnosť môžu len komplementári. O ostatných záležitostiach rozhodujú komplementári aj komanditisti spoločným hlasovaním, pri ktorom má každý jeden hlas.

Komanditisti majú právo:

- kontrolovať hospodárenie spoločnosti,
- nahliadať do účtovných kníh a účtovných dokladov spoločnosti,
- majú právo na vydanie rovnopisu ročnej účtovnej závierky,
- kontrolovať činnosť komplementárov.

Základné imanie

Základné imanie nemusia povinne tvoriť nakoľko nie sú kapitálovou spoločnosťou. Komanditista je však povinný vložiť do spoločnosti vklad, ktorý je dohodnutý v spoločenskej zmluve. Vklad musí byť vo výške najmenej 250 EUR, ktorý musí splatiť v lehote splatnosti, po vzniku spoločnosti.⁵

Výsledok hospodárenia

Zisk spoločnosti sa delí na dve časti medzi komplementárov a komanditistov. Tieto časti sa určia pomerom, aký je stanovený v spoločenskej zmluve. Ak rozdelenie zisku nie je určené v spoločenskej zmluve, delia si ho na polovicu. Komplementári si zisk delia rovnakým dielom a komanditisti podľa výšky splatených vkladov.

Orgány spoločnosti

Pri tomto type spoločnosti predstavujú štatutárny orgán spoločnosti komplementári. Každý komplementár je oprávnený konať v mene spoločnosti samostatne.

Ručenie

Komplementári za záväzky spoločnosti ručia celým svojim majetkom. Komanditisti ručia za záväzky len do výšky svojho nesplateného vkladu. Komanditista ručí aj za záväzky zo zmlúv, ktoré v mene spoločnosti uzavrel bez splnomocnenia, v rovnakom rozsahu ako komplementár.⁶

Zánik

Spoločnosť zaniká vymazaním z obchodného registra. Zániku predchádza zrušenie spoločnosti. Smrť komanditistu, strata alebo obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony alebo vyhlásenie konkurzu na jeho majetok nie je dôvodom na zrušenie spoločnosti. Spoločnosť sa nezrušuje ani zánikom právnickej osoby, ktorá je komanditistom.⁷ Ale len za podmienky, že v spoločnosti ostane jeden komanditista a jeden komplementár.

Zrušenie môže nastať podľa Obchodného zákonníka § 103 - 104:

---

⁵ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 93,

⁶ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 101

⁷ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 102

- bez likvidácie – ak zanikne účasť všetkých komanditistov, komplementári sa môžu dohodnúť, že sa spoločnosť zmení na verejnú obchodnú spoločnosť
- likvidáciou – pri zrušení likvidáciou majú všetci spoločníci právo na podiel na likvidačnom zostatku, ktorý je vo výške ich splatených vkladov. Ak tento zostatok nestačí na vrátenie všetkých vkladov, prednostné právo na vrátenie peňazí majú komanditisti a zvyšok sa rozdelí medzi komplementárov.

1.1.3 *Spoločnosť s ručením obmedzeným*

Spoločnosť s ručením obmedzeným je kapitálová spoločnosť, ktorá musí vytvárať základné imanie a riadiace orgány. Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie spoločnosť s ručením obmedzeným alebo skratku spol. s r.o. alebo s.r.o.⁸

Založiť spoločnosť môže minimálne jedna osoba a maximálne 50 osôb. Ak je to minimálne jedna osoba, je to právnická alebo fyzická osoba, ktorá zakladá spoločnosť spísaním zakladateľskej listiny. Ak je to viac osôb, maximálne však 50, spoločnosť sa zakladá podpísaním spoločenskej zmluvy.

Spoločenská zmluva podľa obchodného zákonníka § 109 musí obsahovať:

- a) obchodné meno a sídlo spoločnosti,
- b) meno a bydlisko fyzickej osoby a názov a sídlo právnickej osoby,
- c) predmet podnikania,
- d) výška základného imania a výška vkladu každého spoločníka
- e) mená a bydliská konateľov,
- f) mená a bydliská členov dozornej rady,
- g) určenie správcu vkladov,
- h) výška rezervného fondu
- i) výhody poskytnuté osobám podieľajúcim sa na založení spoločnosti,
- j) predpokladané náklady spoločnosti súvisiace so založením a vznikom spoločnosti,
- k) ďalšie údaje.

Spoločnosť vzniká zápisom do obchodného registra. Pred zápisom do obchodného registra sú zakladatelia povinní podľa Obchodného zákonníka § 111 splatiť 30 % svojich

---

⁸ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 107

peňažných vkladov, pričom hodnota všetkých vkladov peňažných aj nepeňažných je minimálne 50 % z minimálnej výšky základného imania. Návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra podávajú a podpisujú všetci konatelia spoločnosti.⁹

Práva a povinnosti spoločníkov

Spoločník je povinný splatiť vklad najneskôr do piatich rokov od vzniku spoločnosti. Ak spoločník nesplatiť vklad v stanovenej lehote, je povinný platiť úrok z omeškania, ktorý je stanovený v Obchodnom zákonníku vo výške 20 % z nesplatennej sumy. Spoločník, ktorý nesplatiť svoj vklad ani v dodatočnej lehote, môže ho valné zhromaždenie vylúčiť zo spoločnosti. Obchodný podiel, ktorý vlastnil vylúčený spoločník, prechádza na spoločnosť. Spoločnosť potom môže takto získaný obchodný podiel previesť na iného spoločníka alebo tretiu osobu. Tento prevod však musí byť schválený valným zhromaždením spoločnosti. Ak sa podiel neprevedie, valné zhromaždenie môže do šiestich mesiacov odo dňa vylúčenia spoločníka znížiť základné imanie o vklad vylúčeného spoločníka.¹⁰

Obchodný podiel podľa obchodného zákonníka § 114 predstavuje práva a povinnosti spoločníka a im zodpovedajúcu účasť na spoločnosti. Výška obchodného podielu sa určuje podľa pomeru vkladu spoločníka k základnému imaniu spoločnosti. Počet obchodných podielov spoločníkov závisí od počtu vkladov do spoločnosti. Jeden obchodný podiel môžu vlastniť aj viacerí spoločníci, ktorí si musia zvoliť jedného zástupcu, ktorý bude vykonávať práva z tohto obchodného podielu.

Prevod obchodného podielu - obchodný podiel sa môže previesť na iného spoločníka alebo inú osobu, len so súhlasom valného zhromaždenia a na základe zmluvy. Zmluva musí mať písomnú formu a podpisy musia byť osvedčené.

Prechod obchodného podielu – ak zanikne právnická osoba, ktorá je spoločníkom, prechádza obchodný podiel na jej právneho nástupcu. Tento prechod však môže vylúčiť spoločenská zmluva. Obchodný podiel sa môže aj dediť.

Rozdelenie obchodného podielu – rozdelenie obchodného podielu musí schváliť valné zhromaždenie a je možné ho rozdeliť len pri jeho prevode alebo prechode na dediča alebo právneho nástupcu spoločníka.

---

⁹ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 112

¹⁰ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 113

Spoločník má nárok aj na podiel na zisku, môže konať v mene spoločnosti, zúčastňovať sa na riadení spoločnosti, má právo kontroly činnosti na valnom zhromaždení.

Rezervný fond

Každá spoločnosť pri vzniku povinne tvorí rezervný fond. Ak sa však rezervný fond nevytvorí pri vzniku spoločnosti, je spoločnosť povinná ho vytvoriť z čistého zisku vykázaného v riadnej účtovnej závierke za rok najmenej vo výške 5 % nie však viac ako 10 % zo základného imania. Každoročne sa dopĺňa o časť zisku najmenej 5 %, až kým výška fondu nedosiahne najmenej 10 % zo základného imania.¹¹

Základné imanie

Základné imanie spoločnosti tvoria peňažné aj nepeňažné vklady spoločníkov. Obchodný zákonník v § 108 uvádza, že minimálna výška základného imania je 5000 EUR. Minimálna výška vkladu jedného spoločníka, ktorú musí spoločník vložiť do spoločnosti pri jej vzniku, je 750 EUR. Každý spoločník sa môže zúčastniť na zložení spoločnosti len jedným vkladom. Výška vkladu jednotlivých spoločníkov môže byť rôzna, ale súčet vkladov všetkých spoločníkov musí zodpovedať sume základného imania. Pri nepeňažnom vklade musí byť v spoločenskej zmluve určené presne, o aký predmet sa jedná a musí byť uvedená presná suma, v akej sa peňažný vklad započíta ako vklad spoločníka, ku ktorému sa zaviazal.¹²

Orgány spoločnosti

1. **Valné zhromaždenie** – je najvyšším orgánom spoločnosti a rozhoduje o najdôležitejších otázkach. Medzi jeho úlohy patrí:¹³
  - a) schválenie konaní urobených osobami konajúcimi v mene spoločnosti pred jej vznikom,
  - b) schvaľovanie riadnej individuálnej účtovnej závierky a mimoriadnej individuálnej účtovnej závierky a rozhodnutie o rozdelení zisku alebo úhrade strát,
  - c) schvaľovanie stanov a ich zmien,
  - d) rozhodovanie o zmene spoločenskej zmluvy,

¹¹ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 124

¹² Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 109

¹³ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 125

- e) rozhodovanie o zvýšení alebo znížení základného imania a rozhodovanie o nepeňažnom vklade,
- f) vymenovanie, odvolanie a odmeňovanie konateľov,
- g) vymenovanie, odvolanie a odmeňovanie členov dozornej rady,
- h) vylúčenie spoločníka,
- i) rozhodovanie o zrušení spoločnosti alebo o zmene právnej formy, ak to spoločenská zmluva pripúšťa,
- j) rozhodovanie o schválení zmluvy o predaji podniku alebo zmluvy o predaji časti podniku,
- k) ďalšie otázky, ktoré do pôsobnosti valného zhromaždenia zveruje zákon, osobitný zákon, spoločenská zmluva alebo stanovky spoločnosti.

Spoločník sa môže na rokovaní valného zhromaždenia zúčastňovať osobne, ak sa však nezúčastní osobne, môže ho zastúpiť iná osoba na základe písomného splnomocnenia. Splnomocnenec nemôže byť konateľ alebo člen dozornej rady spoločnosti.¹⁴

Valné zhromaždenie zasadá a rozhoduje, ak sú prítomní spoločníci, ktorí majú aspoň polovicu všetkých hlasov. Počet hlasov každého spoločníka sa určuje na základe pomeru hodnoty jeho vkladu k výške základného imania spoločnosti, ak v spoločenskej zmluve nie je stanovené inak. Valné zhromaždenie rozhoduje na základe väčšiny hlasov prítomných spoločníkov.¹⁵ Spoločník podľa obchodného zákonníka § 127 nesmie hlasovať, ak valné zhromaždenie rozhoduje o jeho:

- nepeňažnom vklade,
- vylúčení alebo podaní návrhu na jeho vylúčenie.

Valné zhromaždenie si volí aj svojho predsedu a zapisovateľa. Z každého zasadnutia valného zhromaždenia sa spisuje zápisnica. Zápisnica o valnom zhromaždení obsahuje:¹⁶

- Ø Obchodné meno a sídlo spoločnosti,
- Ø Miesto a čas konania valného zhromaždenia,
- Ø Meno predsedu valného zhromaždenia a zapisovateľa,

¹⁴ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 126

¹⁵ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 127

¹⁶ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 127a

- Ø Opis prerokovania jednotlivých bodov programu valného zhromaždenia,
- Ø Rozhodnutie valného zhromaždenia s uvedením výsledku hlasovania.

Zápisnicu o zasadnutí podpisuje predseda valného zhromaždenia a zapisovateľ.

Konatelia spoločnosti zvolávajú valné zhromaždenie minimálne raz za rok. Termín a program valného zhromaždenia sa oznamuje spoločníkom najmenej 15 dní pred zasadnutím a zvoláva sa písomnou pozvánkou. Zvolať valné zhromaždenie môže každý spoločník, ktorý má výšku vkladu vyššiu ako 10 % zo základného imania.

2. Konatelia – sú štatutárnym orgánom spoločnosti, ktorí konajú v mene spoločnosti. Ak má spoločnosť viac konateľov, každý z nich má právo konať v mene spoločnosti. Konateľom spoločnosti môže byť len fyzická osoba, ktorého vymenúva valné zhromaždenie.

Medzi povinnosti konateľov patrí:

- zabezpečiť riadne vedenie predpísanej evidencie a účtovníctva,
- viesť zoznam spoločníkov,
- informovať spoločníkov o záležitostiach spoločnosti,
- vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov,
- zaobstarat' si a pri rozhodovaní zohľadniť všetky dostupné informácie týkajúce sa predmetu rozhodnutia,
- zachovávať mlčanlivosť o dôverných informáciách a skutočnostiach, ktorých prezradenie tretím osobám by mohlo spoločnosti spôsobiť škodu alebo ohroziť jej záujmy alebo záujmy spoločníkov,
- pri výkone svojej pôsobnosti nesmú uprednostňovať svoje záujmy, záujmy len niektorých spoločníkov alebo záujmy tretích osôb pred záujmami spoločnosti.

Ak konatelia porušia svoje povinnosti pri výkone svojej pôsobnosti, musia spoločne a nerozdielne nahradiť škodu, ktorú spôsobili spoločnosti. Ak však preukáže, že konal

s odbornou starostlivosťou a v záujme spoločnosti, v tom prípade konateľ za škodu nezodpovedá.¹⁷

Konatelia podľa obchodného zákonníka § 136 majú zákaz:

- vo vlastnom mene alebo na vlastný účet uzavrieť obchody, ktoré súvisia s podnikateľskou činnosťou spoločnosti,
- sprostredkovať pre iné osoby obchody spoločnosti,
- zúčastňovať sa na podnikaní inej spoločnosti ako spoločník s neobmedzeným ručením,
- vykonávať činnosť ako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu alebo iného orgánu inej právnickej osoby s podobným predmetom podnikania.

Konatelia predkladajú valnému zhromaždeniu na schválenie riadnu individuálnu účtovnú závierku a mimoriadnu individuálnu účtovnú závierku a návrh na rozdelenie zisku alebo úhradu straty v súlade so spoločenskou zmluvou a stanovami. Taktiež predkladajú aj výročnú správu na prerokovanie spolu s riadnou alebo mimoriadnou individuálnou účtovnou závierkou.¹⁸

3. Dozorná rada – je kontrolným orgánom spoločnosti, ktorý vykonáva kontrolnú činnosť.

Úlohy dozornej rady:¹⁹

- a) dohliada na činnosť konateľov,
- b) nahliada do obchodných a účtovných kníh a iných dokladov a kontroluje tam obsiahnuté údaje,
- c) preskúmava účtovné závierky, ktoré je spoločnosť povinná vyhotovovať podľa osobitného predpisu a návrh na rozdelenie zisku alebo úhradu strát a predkladá svoje vyjadrenie valnému zhromaždeniu,
- d) podáva správy valnému zhromaždeniu v lehote určenej spoločenskou zmluvou, ak nie je v spoločenskej zmluve určené tak raz ročne.

---

¹⁷ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 135a

¹⁸ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 135

¹⁹ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 138

Dozorná rada musí mať aspoň troch členov, ktorých vymenúva valné zhromaždenie. Členom dozornej rady nesmie byť konateľ spoločnosti.

Členovia dozornej rady majú právo:

- požadovať od konateľov informácie a vysvetlenia o všetkých záležitostiach spoločnosti,
- nahliadať do všetkých obchodných a účtovných kníh a iných dokladov spoločnosti.

Dozorná rada zvoláva valné zhromaždenie, na ktorom sa zúčastňujú ich členovia, ktorým sa musí udeliť slovo kedykoľvek, keď o to požiadajú.

Zmeny základného imania

1) *Zvýšenie základného imania* – peňažnými vkladmi – zvyšovať základné imanie novými peňažnými vkladmi je možné len vtedy, ak sú splatené všetky vklady spoločníkov.

- nepeňažnými vkladmi – sa môže základné imanie zvyšovať aj vtedy, keď ešte nie sú splatené všetky vklady spoločníkov.

Valné zhromaždenie môže rozhodnúť, že nerozdelený zisk alebo fondy vytvorené zo zisku, ktorých použitie nie je zákonom ustanovené, alebo iné vlastné zdroje spoločnosti vykázané v individuálnej účtovnej závierke vo vlastnom imaní spoločnosti sa použijú na zvýšenie základného imania.²⁰ Konatelia sú povinný bez zbytočného odkladu podať návrh na zápis zvýšenia základného imania do obchodného registra.

2) *Zníženie základného imania* – rozhoduje o ňom valné zhromaždenie. Hodnota zníženého základného imania nesmie byť nižšia ako hodnota určená v obchodnom zákonníku. Konatelia sú povinný zverejniť zníženie základného imania a jeho výšku do 15 dní po rozhodnutí dvakrát po sebe s časovým odstupom 30 dní. Po tomto zverejnení súd zapíše do obchodného registra zníženie základného imania.²¹

---

²⁰ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 144

²¹ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 147

Zánik účasti spoločníka v spoločenstve

Spoločník nemôže zo spoločnosti vystúpiť, môže však navrhnúť súdu, aby zrušil jeho účasť v spoločnosti a to nasledovne:²²

- bol vyhlásený konkurz pre nedostatok jeho majetku v spoločnosti
- spoločenská zmluva nepripúšťa prevod obchodného podielu, prípadne sa vyžaduje súhlas valného zhromaždenia

Ak spoločník porušuje závažným spôsobom svoje povinnosti a zároveň bol písomne upozornený, môže sa spoločnosť na jeho vylúčení domáhať na súde, avšak s podaním tohto návrhu musia súhlasiť spoločníci, ktorých vklady predstavujú aspoň jednu polovicu základného imania. Spoločník, ktorý bol vylúčený z účasti v spoločnosti má právo na vyrovnací podiel, ktorý sa vypočíta pomerom splateného vkladu spoločníka, ktorého účasť v spoločnosti zanikla k splateným vkladom všetkých spoločníkov ak spoločenská zmluva inak neurčuje.

Zrušenie spoločnosti

Spoločnosť za zrušuje nasledovnými spôsobmi:

- ak uplynie obdobie na ktoré bola založená
- domáhaním zrušenia na súde – spoločníci aj konatelia – musia byť dodržané podmienky ustanovené v zákone, v spoločenskej zmluve, v zakladateľskej listine, alebo v stanovách

Súd na návrh štátneho orgánu, prípadne aj z vlastného podnetu rozhodne o zrušení spoločnosti ak:²³

- valné zhromaždenie sa nekonalo v príslušnom kalendárnom roku, alebo v čase dlhšom ako 3 mesiace neboli ustanovené orgány spoločnosti
- spoločnosť stratila oprávnenie na podnikanie
- poruší povinnosť vytvoriť alebo doplniť rezervný fond podľa obchodného zákonníka

---

²² Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 148

²³ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 68

- nesplnenie povinnosti uložiť individuálnu účtovnú závierku do zbierky listín za najmenej dve účtovné obdobia nasledujúce po sebe.

Likvidácia spoločnosti

Pred vydaním rozhodnutia o zrušení súd zisťuje, či má spoločnosť obchodný majetok. Ak obchodný majetok postačí na náhradu výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora rozhodne o zrušení spoločnosti a nariadi jej likvidáciu. V prípade ak obchodný majetok nepostačuje na výdavky likvidátora rozhodne o jej zrušení bez likvidátora.²⁴

Pred začatím likvidácie spoločnosti valné zhromaždenie vymenuje likvidátora, ktorý v mene spoločnosti robí len tie úkony, ktoré smerujú k likvidácii. Vstup spoločnosti do likvidácie oznámi všetkým známym veriteľom, ktorí si prihlásia svoje pohľadávky v lehote, ktorá nesmie byť kratšia než tri mesiace. Ku dňu skončenia likvidácie zostaví likvidátor účtovnú závierku a predloží ju spoločníkom alebo orgánu, ktorý je oprávnený rozhodovať o zrušení spoločnosti. Do 90 dní po schválení účtovnej závierky podá likvidátor súdu návrh na výmaz spoločnosti z obchodného registra.

1.1.4 Akciová spoločnosť

Akciová spoločnosť je kapitálová spoločnosť, ktorá musí mať základne imanie rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou. Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie akciová spoločnosť alebo skratku akc. spol., resp. a. s..

Kapitál získava predajom akcií veľkému množstvu ľudí – akcionárom, ktorí sa tak stanú vlastníckmi spoločnosti. Spoločnosť zodpovedá neobmedzene za porušenie svojich záväzkov, na rozdiel od akcionára, ktorý za záväzky nezodpovedá.

Obchodný zákonník v § 154 uvádza, že akciová spoločnosť môže byť :

1. verejná - vydáva všetky alebo časť akcií na základe verejnej výzvy na upisovanie akcií alebo akcie boli prijaté na burze s obchodovaním cenných papierov. Verejná spoločnosť, ktorá vydala všetky akcie na meno má najviac 100 akcionárov, môže

---

²⁴ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 68

so súhlasom dvoch tretín všetkých akcionárov rozhodnúť, že prestáva byť verejnou a stáva sa súkromnou akciovou spoločnosťou, ktorej rozhodnutie o zmene sa ukladá do zbierky listín.

2. súkromná akciová spoločnosť- akcie nie sú prijaté na burze s obchodovaním cenných papierov.

Akcia

Akcia je cenný papier, ktorý je dokladom o kapitálovej účasti v spoločnosti. Oprávňuje majiteľa podieľať sa na zisku, likvidačnom zostatku a riadení spoločnosti. Akcia podľa obchodného zákonníka § 155 musí obsahovať:

- obchodné meno a sídlo spoločnosti
- menovitú hodnotu
- akcia na doručiteľa alebo meno
- výšku základného imania a počet všetkých akcií k dátumu vydania
- dátum vydania emisie akcií

Akcia sa môže vyskytovať vo rôznych formách. Môže mať formu listinného cenného papiera (ďalej len „listinná akcia“) alebo zaknihovaného cenného papiera. Listinná akcia má číselné označenie a podpis člena alebo podpisy členov predstavenstva, ktorí sú oprávnení konať za spoločnosť v čase vydania akcie. S listinnou akciou sú spojené aj práva, ktoré má jej vlastník.

Ďalšie členenie akcií je na meno alebo na doručiteľa. Akcia na meno môže byť vydaná ako listinná alebo zaknihovaná. Akcia na doručiteľa môže mať formu len zaknihovanej akcie. Akcie sa môžu aj prevádzať. Ak sa prevádzajú listinné akcie, tento prevod sa uskutočňuje na základe rubopisu a odovzdaním akcie. V rubopise musí byť uvedené obchodné meno alebo názov, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby, ak je to fyzická osoba uvádza sa meno, bydlisko a rodné číslo. Ďalej sa uvádza podpis akcionára, ktorý akciu na meno prevádza a deň prevodu akcie na meno. Po uskutočnení tohto prevodu je spoločnosť povinná zapísať zmenu osoby akcionára v zozname akcionárov, ktorý musí

spoločnosť viesť. Akcia na meno môže znieť aj na viac ako jednu osobu. O udelení súhlasu na prevod akcií na meno rozhoduje predstavenstvo.²⁵

Stanovy spoločnosti určujú aj menovitú hodnotu akcie, ktoré spoločnosť vydá. Táto menovitá hodnota všetkých akcií však nesmie byť vyššia ako základné imanie spoločnosti. Menovitá hodnota musí byť vyjadrená celým kladným číslom. Spoločnosť môže vydávať akcie aj s rôznymi menovitými hodnotami.

Dočasný list

Dočasný list je cenný papier, ktorý vydáva spoločnosť v tom prípade, ak upisovateľ nesplatil pred zápisom do obchodného registra celý emisný kurz akcií. Tento cenný papier znie na meno a sú s ním spojené práva, ktoré vyplývajú z akcií.

Dočasný list obsahuje:²⁶

- obchodné meno a sídlo spoločnosti,
- výšku základného imania spoločnosti,
- identifikačné údaje FO alebo PO, ktorá je akcionárom,
- počet, menovitú hodnotu a formu upísaných akcií,
- výšku splatnej časti emisného kurzu akcií, ktoré nahrádza a lehotu splácania emisného kurzu,
- dátum vydania emisie dočasného listu,
- podpis člena alebo podpisy členov predstavenstva.

Založenie a vznik spoločnosti

Akciovú spoločnosť podľa obchodného zákonníka § 162 môžu založiť jeden zakladateľ /ak je právnickou osobou/ vtedy sa uzavrie zakladateľská listina, inak dvaja alebo viacerí zakladatelia uzatvárajú zakladateľskú zmluvu. Obidva dokumenty sa musia vyhotoviť vo

---

²⁵ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 156

²⁶ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 176

forme notárskej zápisnice a ich súčasťou je aj návrh stanov. Výška základného imania musí byť minimálne 25 000 Eur.

Zakladateľská listina alebo zmluva musí obsahovať:²⁷

- obchodné meno, sídlo a predmet podnikania spoločnosti
- navrhované základné imanie
- počet akcií, ich menovitú hodnotu, formu a podobu, emisný kurz akcií, počet akcií, ktoré upisujú zakladateľa
- určenie predmetu a nepeňažného vkladu a určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započítava za plnenie emisného kurzu
- určenie správcu vkladu
- predpokladané náklady spoločnosti súvisiace so založením a vznikom spoločnosti

Založenie spoločnosti na základe výzvy na upisovanie akcií

V prípade, ak sa spoločnosť zakladá na základe výzvy na upisovanie akcií, zakladateľská zmluva obsahuje ešte ďalšie náležitosti stanovené Obchodným zákonníkom v § 163, a to:

- čas a miesto upísania akcií,
- postup pri upísaní akcií prevyšujúcich navrhované základné imanie,
- miesto a čas na splatenie časti upísaných akcií a jej výšky,
- spôsob zvolenia ustanovujúceho valného zhromaždenia upisovateľov.

Zakladatelia zabezpečujú vytvorenie základného imania prevyšujúceho ich vklady výzvou na upisovanie akcií, ktorá musí obsahovať údaje uvedené v zakladateľskej zmluve. K upísaniu akcie dochádza zápisom do listiny upisovateľov, ktorá musí obsahovať aspoň:²⁸

- obchodné meno alebo názov, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby, ak je pridelené, alebo meno, bydlisko a rodné číslo fyzickej osoby, ktorá upisuje akcie,
- počet, menovitú hodnotu, formu, prípadne druh upisovaných akcií,

²⁷ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 163

²⁸ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 168

- emisný kurz upisovaných akcií,
- lehoty pre splácanie upísaných akcií,
- podpis upisovateľa.

Upisovať sa nemôžu akcie nepeňažnými vkladmi. V prípade peňažné vkladov, je upisovateľ povinný splatiť aspoň 10 % menovitej hodnoty upísaných akcií, ak to nesplní je upísanie neúčinné. Upisovanie akcií je neúčinné aj vtedy, ak do konca lehoty vyhlásenej vo výzve na upisovanie akcií nedosiahne hodnotu upísaných akcií výšku navrhovaného základného imania, ak zakladateľská zmluva alebo listina neustanovuje inak. Ak je toto upísanie akcií neúčinné, zanikajú práva a povinnosti upisovateľa a zakladatelia sú povinní spoločne bez zbytočného odkladu vrátiť upisovateľovi vklad alebo časť vkladu splatenú pri upísaní akcií.²⁹

Zakladatelia sú taktiež povinný odovzdať upisovateľovi akcií písomné potvrdenie o splatení vkladu alebo jeho časti, a to ešte pred zápisom spoločnosti do obchodného registra. Po zápise sa toto potvrdenie vymení za dočasný list alebo akciu, ak je splatená celá jej menovitá hodnota.

Ustanovujúce valné zhromaždenie

Ustanovujúce valné zhromaždenie sa môže konať len v tom prípade, ak boli upísané akcie v hodnote navrhovaného základného imania a splatilo sa najmenej 30 % menovitej hodnoty peňažných vkladov. Ustanovujúce valné zhromaždenie je schopné uznášať sa, ak sú na ňom prítomní upisovatelia, ktorí upísali akcie s menovitou hodnotou predstavujúcou spolu viac ako 50 % celkovej menovitej hodnoty upísaných akcií a ktorí splnili svoju povinnosť splatiť určenú časť ich menovitej hodnoty.³⁰

Úlohy, ktoré plní ustanovujúce valné zhromaždenie podľa obchodného zákonníka § 171 sú:

- rozhoduje o založení spoločnosti,
- schvaľuje stanov spoločnosti,
- volí orgány spoločnosti, ktoré je podľa stanov oprávnené voliť

²⁹ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 167

³⁰ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 170

O konaní ustanovujúceho valného zhromaždenia sa vyhotovuje zápisnica, ktorá má formu notárskej zápisnice.

Založenie spoločnosti bez výzvy na upísanie akcií.

Bez výzvy na upísanie akcií sa spoločnosť založí v tom prípade, ak sa zakladatelia dohodnú v zakladateľskej zmluve, že splatia celé základné imanie. V tomto prípade sa nevyžaduje výzva na upisovanie akcií a konanie ustanovujúceho valného zhromaždenia.

Stanovy

Notárska zápisnica, v ktorej je vyhotovená zakladateľská zmluva, obsahuje aj schválené stanovy.

Stanovy obsahujú údaje stanovené obchodným zákonníkom:³¹

- obchodné meno a sídlo spoločnosti
- predmet podnikania spoločnosti
- výška základného imania a spôsob splácania akcií
- počet akcií, ich menovitú hodnotu a podobu, určenie, či akcie znejú na meno, alebo na doručiteľa
- spôsob zvolávania valného zhromaždenia, jeho pôsobnosť a spôsob rozhodovania
- počet členov predstavenstva, dozornej rady, vymedzenie ich pôsobnosti a spôsob rozhodovania
- výška začiatočného rezervného fondu
- spôsob rozdelenia zisku
- dôsledky porušenia povinnosti splatiť včas upísané akcie
- spôsob zvyšovania, znižovania základného imania
- postup pri zmene a dopĺňaní stanov
- ďalšie údaje.

Stanovy podľa obchodného zákonníka § 174 upravujú aj:

- vydávanie rôznych druhov akcií, ich označenie, počet a práva s nimi spojené a
- pravidlá pre vydávanie dlhopisov a práva s dlhopismi spojené.

---

³¹ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 173

Vznik spoločnosti

Zakladatelia spoločnosti sú povinní upísať celú hodnotu základného imania a splatiť svoj peňažný vklad minimálne vo výške 30 %. Po založení spoločnosti podajú všetci členovia predstavenstva návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra, na ktorom musia byť overené ich podpisy, spolu s prílohami, ktoré stanovuje obchodný zákonník. Návrh na zápis do obchodného registra podáva predstavenstvo a podpisujú ho všetci členovia predstavenstva. Na základe povolenia registrovaného súdu o zápise spoločnosti do obchodného registra vzniká spoločnosť ako právny subjekt.

Práva a povinnosti akcionárov

So vznikom spoločnosti upisovateľ akcií nadobúda práva akcionára ako spoločníka akciovej spoločnosti zodpovedajúce akciám, ktoré upísal. Zakladatelia spoločnosti majú právo riadiť spoločnosť, konatelia majú právo konať v mene spoločnosti. Akcionár má právo na podiel zo zisku, ktorý určuje valné zhromaždenie na základe výsledku hospodárenia spoločnosti, má právo na dividendu. Ďalej má právo nahliadnuť do zápisníc z rokovania dozornej rady, ale zároveň je povinný zachovať mlčanlivosť z takto získaných informácií. Akcionár je oprávnený zúčastniť sa na valnom zhromaždení, hlasovať na ňom, požadovať informácie a vysvetlenia týkajúce sa záležitostí spoločnosti alebo záležitostí osôb ovládaných spoločnosťou, ktoré súvisia s predmetom rokovania valného zhromaždenia, a uplatňovať na ňom návrhy. Počet hlasov akcionára sa určuje pomerom menovitej hodnoty jeho akcií k výške základného imania. Akcionár je povinný splatiť emisný kurz akcií, ktoré upísal najneskôr do jedného roka od vzniku spoločnosti.

Orgány spoločnosti

- valné zhromaždenie
- predstavenstvo
- dozorná rada

Valné zhromaždenie

Valné zhromaždenie predstavuje najvyšší orgán spoločnosti. Valné zhromaždenie sa koná najmenej raz ročne v lehote ktorá je určená v stanovách a zvoláva ho predstavenstvo, ktoré zasiela pozvánku všetkým akcionárom na adresu sídla alebo bydliska najmenej 30 dní pred konaním valného zhromaždenia.

Pozvánka o konaní valného zhromaždenia musí obsahovať:³²

- obchodné meno a sídlo spoločnosti
- miesto, dátum a hodinu konania valného zhromaždenia
- označenie, či sa zvoláva riadne alebo mimoriadne VZ
- program rokovania
- rozhodujúci deň na uplatnenie práva účasti na VZ, ak spoločnosť vydala zaknihované akcie

Valné zhromaždenie zasadá v mieste sídla spoločnosti, ale môže sa konať aj na inom mieste, ktoré je stanovené v stanovách. Prítomní akcionári sa zapisujú do listiny prítomných, ktorá obsahuje názov a sídlo právnickej osoby alebo meno fyzickej osoby, ktorá je akcionárom.

Do pôsobnosti valného zhromaždenia podľa obchodného zákonníka § 187 patrí:

- zmena stanov
- rozhodnutie o zvýšení a znížení ZI
- voľba a odvolanie členov predstavenstva, dozornej rady /prípadné výnimky zo zákona/
- schválenie riadnej účtovnej závierky, rozhodnutie o rozdelení zisku, alebo úhrade strát, určenie tantiém
- rozhodnutie o zrušení a zmene právnej formy spoločnosti
- schvaľovanie odmeňovania členov orgánov, rozhodovanie o schválení zmluvy o prevode podniku prípadne jeho časti

---

³² Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 184

Valné zhromaždenie zvolí svojho predsedu, zapisovateľa a overovateľov zápisnice, ktorá obsahuje:³³

- obchodné meno a sídlo spoločnosti
- miesto a čas konania valného zhromaždenia
- meno predsedu VZ, zapisovateľa a overovateľov spoločnosti
- záznam z prerokovania jednotlivých bodov programu
- rozhodnutie VZ s uvedením výsledku hlasovania

Zápisnica musí byť vyhotovená do 30 dní od ukončenia valného zhromaždenia, ktorú podpisuje zapisovateľ, predseda a dvaja zvolení overovatelia. Zápisnicu o valnom zhromaždení spolu s oznámením o konaní valného zhromaždenia a zoznam prítomných akcionárov uchováva spoločnosť po dobu jej trvania. Po zániku ich spoločnosť odovzdá príslušnému štátnemu archívu.³⁴

Predstavenstvo

Predstavenstvo je štatutárnym orgánom, ktorý riadi a koná v mene spoločnosti, zabezpečuje riadne vedenie účtovníctva, zverejnenie výročnej správy, zostavenie účtovnej závierky podľa predpisov, ktorú predkladá valnému zhromaždeniu. Dozornú radu musí informovať o zásadných zámeroch spoločnosti, o vývoji stavu majetku, financií a výnosov a o všetkých skutočnostiach, ktoré môžu podstatne ovplyvniť chod spoločnosti.

Členov predstavenstva volí a odvoláva valné zhromaždenie. Členovia predstavenstva si musia plniť svoje povinnosti, lebo ak porušia pri svojom výkone práce, sú povinní nahradiť škodu, ktorú spôsobili spoločnosti. Za spôsobenú škodu nezodpovedá len v tom prípade, ak je schopný preukázať, že postupoval zodpovedne a konal v záujme spoločnosti.

Zo zasadnutia predstavenstva a o jeho priebehu sa spíše zápisnica, ktorá musí byť podpísaná predsedom a zapisovateľom.

---

³³ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 187

³⁴ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 189

Pokiaľ zo stanov nevyplývajú ďalšie obmedzenia, člen predstavenstva má zákaz:³⁵

- vo vlastnom mene uzatvárať obchody, ktoré súvisia s podnikateľskou činnosťou spoločnosti a sprostredkovať pre iné osoby obchody spoločnosti
- zúčastňovať sa na podnikaní inej spoločnosti ako spoločník a vykonávať činnosť ako štatutárny orgán inej spoločnosti s podobným predmetom podnikania

V prípade ak poruší tento zákaz je spoločnosť oprávnená požadovať od osoby prospech z obchodu .

Dozorná rada

Dozorná rada je orgán akciovej spoločnosti, volený a ustanovený valným zhromaždením akcionárov, ktorá dohliada na výkon pôsobnosti predstavenstva a dozor nad operáciami spoločnosti. Dozorná rada musí mať najmenej troch členov, ktorí sú oprávnení nahliadať do všetkých dokladov a záznamov spoločnosti, kontroluje vedenie účtovných záznamov, preskúma účtovné závierky, ktoré je spoločnosť povinná vyhotovovať podľa predpisov a preskúma návrh na rozdelenie zisku alebo úhradu strát a predkladá svoje vyjadrenie valnému zhromaždeniu.

Členov dozornej rady volí a odvoláva valné zhromaždenie. Ak má spoločnosť viac ako 50 zamestnancov v hlavnom pracovnom pomere zamestnanci volia jednu tretinu členov dozornej rady a dve tretiny valné zhromaždenie. Členov do dozornej rady volia na päť rokov, ak stanovy neurčujú inak. Členom dozornej rady môže byť len fyzická osoba, ktorá nesmie byť zároveň členom predstavenstva, prokuristom alebo osoba oprávnená konať v mene spoločnosti. Voľby členov dozornej rady volených zamestnancami spoločnosti organizuje predstavenstvo v spolupráci s odborovou organizáciou, v prípade ak v spoločnosti nie je zriadená odborová organizácia voľby organizuje predstavenstvo v spolupráci so zamestnancami, ktorí majú právo voliť. Členovia dozornej rady sa zúčastňujú na valnom zhromaždení spoločnosti a sú povinní oboznámiť valné zhromaždenie s výsledkami svojej kontrolnej činnosti. Dozorná rada je schopná uznášať sa

---

³⁵ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 196

ak je na rokovaní prítomných najmenej dve tretiny jej členov a každý člen má jeden hlas. O zasadaní dozornej rady sa vyhotovuje zápisnica podpísaná predsedom.³⁶

Zmeny základného imania

Výška základného imania akciovej spoločnosti musí byť minimálne 25 000 Eur. Spoločnosť počas svojej existencie môže meniť výšku základného imania, tým že ju zvýši alebo zníži, ale nesmie ju znížiť pod minimálnu hodnotu základného imania.

Zvýšenie základného imania

O zvýšení základného imania sa rozhoduje hlasovaním valného zhromaždenia. V pozvánke valného zhromaždenia sa uvedie:³⁷

- dôvody navrhovaného zvýšenia základného imania,
- spôsob a výška navrhovaného zvýšenia základného imania,
- navrhovaný počet, menovitá hodnota, podoba, forma a druh akcií, ak sa majú vydať nové akcie,
- navrhovaná výška emisného kurzu
- práva spojené s novým druhom akcií a dôsledky, ktoré bude mať ich vydanie na práva spojené s akciami skôr vydanými, ak sa navrhuje vydanie nového druhu akcií.

Ak zvýšenie základného imania zahŕňa nepeňažný vklad, v pozvánke sa uvedie v akej výške sa nepeňažný vklad započítava za plnenie emisného kurzu akcií.

Spôsoby zvýšenia základného imania:

- Ø **zvýšenie základného imania upísaním nových akcií** – je možné len za tých podmienok, ak akcionári už splatili emisný kurz všetkých upísaných akcií, ale neplatí to v tom prípade, ak zvýšenie je nepeňažným vkladom.
- Ø **podmienené zvýšenie základného imania** – ak valné zhromaždenie rozhodlo o vydaní vymeniteľných dlhopisov alebo prioritných dlhopisov, rozhodne súčasne o zvýšení základného imania, ktoré sa vykonáva v rozsahu, v akom sa uplatnia práva na vydanie akcií spoločnosti spojené s vymeniteľnými dlhopismi alebo práva na upísanie akcií spojené s prioritnými dlhopismi. Právo na výmenu vymeniteľných

³⁶ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 200-201

³⁷ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 202

dlhopisov za akcie možno uplatniť až po splatení emisného kurzu dlhopisov, s ktorým je spojené uplatňované právo. Výška podmieneného základného imania nesmie byť vyššia ako polovica základného imania spoločnosti.³⁸

- Ø **Zvýšenie základného imania z majetku spoločnosti** – ide o zvýšenie základného imania z nerozdeleného zisku, z fondov tvorených zo zisku, alebo z iných vlastných zdrojov spoločnosti vykázaných v individuálnej účtovnej závierke vo vlastnom imaní. Toto zvýšenie sa môže uskutočniť až po schválení účtovnej závierky, ktorá bola overená audítorom bez výhrad a ktorá je zostavená z údajov zistených najneskôr ku dňu, od ktorého ku dňu konania valného zhromaždenia neuplynulo viac ako šesť mesiacov.
- Ø **kombinované zvýšenie základného imania** – ide o také zvýšenie základného imania, ktoré sa uskutočňuje upísaním nových akcií. Valné zhromaždenie môže rozhodnúť, že časť emisného kurzu upisovaných akcií bude krytá z vlastných zdrojov vykázaných v účtovnej závierke vo vlastnom imaní spoločnosti.
- Ø **zvýšenie základného imania predstavenstvom** – predstavenstvo je poverené, aby rozhodlo o zvýšení základného imania do určitej výšky. Toto poverenie udeľuje valné zhromaždenie najviac však na päť rokov, ale môže ho aj opakovane predĺžiť. Rozhodnutie o poverení sa zapisuje do obchodného registra s uvedením schválenej výšky základného imania.

Zníženie základného imania

Na návrh predstavenstva o znížení základného imania rozhoduje valné zhromaždenie dvojtretinovou väčšinou hlasov prítomných akcionárov. V rozhodnutí valného zhromaždenia o znížení základného imania sa uvedie:³⁹

- dôvod a účel jeho zníženia,
- rozsah jeho zníženia,
- spôsob, ktorým sa má vykonať,
- spôsob použitia zdrojov získaných znížením základného imania,
- určenie výšky plnenia akcionárom,
- lehotu na predloženie akcií na ich výmenu za akcie s nižšou menovitou hodnotou

³⁸ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 207

³⁹ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 211

Zníženie základného imania sa zapisuje do obchodné registra.

Rezervný fond

Spoločnosť pri svojom vzniku musí povinne vytvárať rezervný fond a to výške najmenej 10 % zo základného imania. Tento fond musí povinne každoročne dopĺňať najmenej vo výške 10 % z čistého zisku vyčísleného v riadnej účtovnej závierke, až kým nedosiahne minimálne 20 % zo základného imania. O použití tohto rezervného fondu rozhoduje predstavenstvo.⁴⁰

Zrušenie spoločnosti

O zrušení akciovej spoločnosti rozhoduje valné zhromaždenie. Spoločnosť sa môže zrušiť:

- bez likvidácie (zlúčením, splynutím, rozdelením)
- likvidáciou spoločnosti.

---

⁴⁰ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 217

2 Cieľ a metódy práce

Cieľom diplomovej práce je bližšie si rozobrať problematiku oceňovania obchodných spoločností pri zmenách vo vlastníckych vzťahoch. V prvom rade je potrebné si definovať základné formy obchodných spoločností, ktoré u nás upravuje Obchodný zákonník a nadväzne na to typy zmien vlastníckych vzťahov, ktoré môžu vzniknúť v obchodných spoločnostiach. V neposlednom rade, k splneniu cieľa, je dôležité venovať sa problematike oceňovania, ktoré má veľký vplyv na obchodné spoločnosti, ktoré sa rozhodli pre zmeny vo vlastníckych vzťahoch.

Na dosiahnutie stanoveného cieľa sme si vymedzili nasledovné čiastkové ciele:

- Ø definícia základných foriem obchodných spoločností podľa slovenskej právnej úpravy, podrobne ich analyzovať

- Ø vymedziť typy zmien vo vlastníckych vzťahov obchodných spoločností, ich úprava podľa národnej legislatívy, výber tých zmien vo vlastníckych vzťahov, ktoré sa budú bližšie analyzovať

- Ø oceňovanie majetku a záväzkov obchodných spoločností a ich následné precenenie na reálnu hodnotu pri zmenách vo vlastníckych vzťahov a zostavenie mimoriadnej účtovnej závierky.

Obsahom diplomovej práce je najmä charakteristika obchodných spoločností, ktoré sa rozhodli pre zmenu vo vlastníckych vzťahoch. Budeme sa zameriavať hlavne na zmeny vo vlastníckych vzťahoch spoločnosti, ktoré sa rušia bez likvidácie splynutím, zlúčením, rozdelením, kúpou podniku alebo jeho časti a vklade podniku alebo jeho časti. Dôležitú úlohu v diplomovej práci však bude zohrávať oceňovanie majetku a záväzkov spoločnosti, ktoré je potrebné vykonať pri zmenách vo vlastníckych vzťahoch.

Pri spracovaní diplomovej práce sa budú používať rôzne **metódy** výskumu. Medzi primárne metódy, z ktorých budeme vychádzať je najmä domáca a zahraničná odborná

ekonomická literatúra, ktorá je uvedená aj v zozname použitej literatúry a poznatkov získaných štúdiom danej literatúry. Ďalšími metódami budú prieskum rôznych štúdií, platnej národnej legislatívy, informácie z ekonomických časopisov.

K dospeniu hlavného cieľu, ktorý sme si zdefinovali, sa postupne dostaneme pomocou **metódy analýzy** danej problematiky. V našej práci si budeme postupne analyzovať jednotlivé formy obchodných spoločností, oceňovanie podľa Slovenskej právnej úpravy a v neposlednom rade postupy, ktoré sú potrebné vykonať pri preceňovaní majetku a záväzkov na reálnu hodnotu.

Ďalej budeme používať aj **metódu syntézy**, pomocou ktorej spracuje a usporiadame zistené skutočnosti. Touto metódou získame celkový prehľad o výsledkoch, ku ktorým sme sa dopracovali.

Na sprehľadnenie jednotlivých situácií budeme používať **schémy a tabuľky**, ktoré nám pomôžu lepšie sa zorientovať v danej problematike.

3 Výsledky práce a diskusia

3.1 Zmeny vo vlastníckych vzťahoch v obchodných spoločnostiach

Vlastnícke vzťahy predstavujú transakcie, ktoré odrážajú špecifiká v účtovníctve zúčastnených obchodných spoločností. Nepredstavujú každodenné účtovné operácie vykonávané účtovnou jednotkou. Práve preto sa tieto transakcie, tiež nazývané aj podnikové kombinácie, zaraďujú medzi mimoriadne účtovné transakcie. V súčasnosti už aj u nás obchodné spoločnosti čoraz viac prejavujú záujem o rôzne formy podnikových kombinácií. Medzi základné podnikové kombinácie patria:

- vstup nového spoločníka do spoločnosti,
- zánik účasti spoločníka v spoločnosti,
- prevod obchodného podielu,
- prechod obchodného podielu,
- zmena právnej formy spoločnosti,
- zrušenie spoločnosti bez likvidácie – splynutie, zlúčenie, rozdelenie,
- kúpa podniku alebo jeho časti,
- vklad podniku alebo jeho časti.

Dôvody, prečo sa obchodné spoločnosti rozhodujú pre tento krok, môžu byť rôzne:⁴¹

1) snaha zrealit' ocenenie majetku a záväzkov v účtovníctve

- účtovná hodnota majetku je nižšia ako jeho reálna hodnota
- nehmotný majetok nie je vykázaný v súvahe, hoci objektívne existuje, napr. zákaznícke kmene, know how, receptúry licencie, goodwill a iné

---

⁴¹ FARKAŠ, R. : Kombinácie podnikov (účtovné aspekty), In Dane a účtovníctvo v praxi – Bratislava : IURA EDITION, 2008, roč. 13, č. 7, s. 41

- 2) efektívnejšia štruktúra skupiny podnikov, efektívnejšie riadenie, zjednodušenie štruktúry a riadenia.

Medzi vlastnícke transakcie, ktoré sme si neuviedli patrí aj **vznik** a **zánik** spoločnosti. Spoločnosť vzniká zápisom do obchodného registra, uskutočňuje svoju podnikateľskú činnosť a zaniká jeho výmazom z obchodného registra. Vzniku a zániku spoločnosti sme sa venovali v prvej kapitole pri jednotlivých formách obchodných spoločností.

V našej práci sa však budeme zaoberať a bližšie analyzovať z pohľadu ocenenia podnikové kombinácie ako sú zrušenie spoločnosti bez likvidácie – splynutie, zlúčenie, rozdelenie, kúpa podniku alebo jeho časti, vklad podniku alebo jeho časti.

3.1.1 *Zrušenie spoločnosti bez likvidácie – zlúčenie, splynutie, rozdelenie*

Pri zmenách vlastníckych transakcií ide vlastne o zrušenie spoločnosti, ktoré môže prebiehať buď likvidáciou alebo bez likvidácie. Spoločnosť sa ruší **likvidáciou** v prípade, ak sa celé imanie spoločnosti neprenieslo na inú spoločnosť, v tomto prípade nástupnícku spoločnosť. Podľa Obchodného zákonníka dňom vstúpenia spoločnosti do likvidácie je deň, ku ktorému sa zrušuje. Likvidáciu spoločnosti vykonáva likvidátor, ktorý sa stáva štatutárnym orgánom spoločnosti a koná v jej mene. Pri výkone tejto funkcie plní záväzky spoločnosti, uplatňuje pohľadávky a prijíma plnenia, zastupuje spoločnosť pred súdmi a inými orgánmi, uzaviera zmiery a dohody o zmene a zániku podniku, práv a záväzkov. Druhým spôsobom je zrušenie spoločnosti **bez likvidácie**. V tomto prípade prechádza vlastné imanie na nástupnícku spoločnosť a to splynutím, zlúčením alebo sa môže spoločnosť rozdeliť. Obchodný zákonník však stanovuje, že zanikajúca a nástupnícka spoločnosť musia mať rovnakú právnu formu. Existuje však aj výnimka, a to v prípade, ak spoločnosť s ručením obmedzením sa zlúči s akciovou spoločnosťou. A práve týmto trom spôsobom zrušenia spoločnosti bez likvidácie sa budeme ďalej venovať.

Podľa Obchodného zákonníka § 69 je **zlúčenie** postup, pri ktorom na základe zrušenia bez likvidácie dochádza k zániku jednej alebo viacerých spoločností, pričom imanie zanikajúcich spoločností prechádza na inú už existujúcu spoločnosť, ktorá sa tým stáva právnym nástupcom zanikajúcich spoločností. Zrušená spoločnosť zaniká výmazom z obchodného registra, ktorý sa vykoná k rovnakému dňu ako príslušné zmeny zápisu pri

spoločnosti, ktorá je právnym nástupcom. K tomuto dňu nastávajú účinky zlúčenia spoločnosti. Zlúčenie spoločnosti je znázornené aj v nasledujúcej schéme, kde spoločnosti A a B sa zlúčia do spoločnosti A:

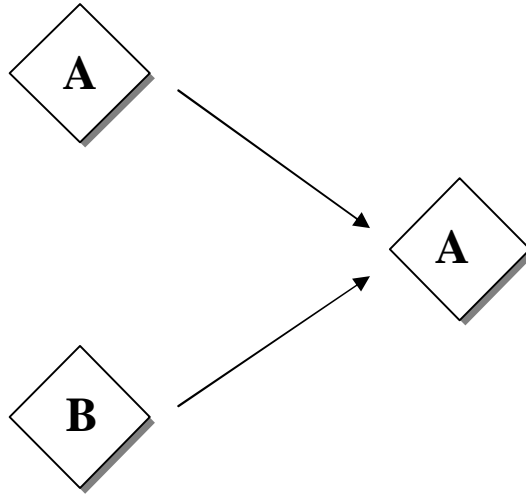

Schéma č.2: Zlúčenie spoločností

Podľa Obchodného zákonníka § 69 je **splynutie** postup, pri ktorom na základe zrušenia bez likvidácie dochádza k zániku dvoch alebo viacerých spoločností, pričom imanie zanikajúcich spoločností prechádza na inú novozaloženú spoločnosť, ktorá sa svojím vznikom stáva právnym nástupcom zanikajúcich spoločností. Splynutie je znázornené aj v nasledujúcej schéme, kde spoločnosti A a B splynú do spoločnosti C:

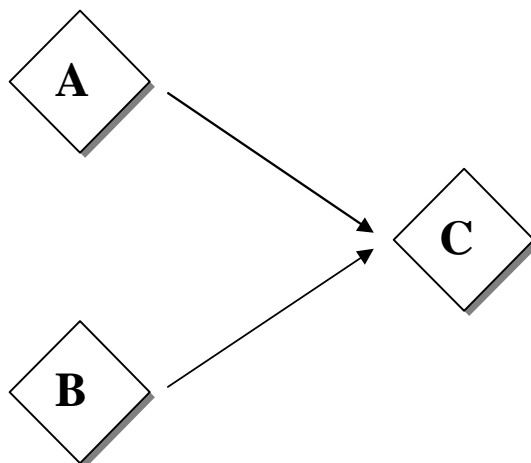

Schéma č.3: Splynutie spoločností

V odbornej literatúre a právnej praxi sa na zlúčenie používa pojem **fúzia**.

Najčastejšie formy fúzie sú:

- Ø postup, pri ktorom zanikajú všetky podniky a vzniká nový podnik – zodpovedá pojmu splynutie - ide o fúziu v širšom slova zmysle
- Ø jeden podnik existuje naďalej a ostatné sú ním pohlcované, čo zodpovedá pojmu zlúčenie – ide o fúziu v užšom slova zmysle.

Podľa Obchodného zákonníka sa za fúziu považuje aj dohoda, že jeden podnik nadobudne právo vykonávať kontrolu nad druhým podnikom, napríklad nadobudnutím väčšinového majetkového podielu na spoločnosti (napr. kontrolný balík akcií), alebo na základe uzatvorenej zmluvy.

Zlúčenie a splynutie sa uskutočňuje na základe návrhu zmluvy o zlúčení alebo zmluvy o splynutí, ktorá podľa Obchodného zákonníka § 69 musí obsahovať:

- a. obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené, splyvajúcich alebo zlučujúcich sa spoločností, v prípade splynutia aj právnu formu, obchodné meno a sídlo spoločnosti, ktorá vznikne splynutím,
- b. podiely spoločníkov spoločností podieľajúcich sa na splynutí alebo zlúčení spoločností v nástupníckej spoločnosti, prípadne výšku vkladov spoločníkov v nástupníckej spoločnosti,
- c. návrh spoločenskej zmluvy, prípadne zakladateľskej zmluvy a stanov spoločnosti, ktorá vznikne splynutím,
- d. určenie dňa, od ktorého sa úkony zanikajúcich spoločností považujú z hľadiska účtovníctva za úkony vykonané na účet nástupníckej spoločnosti,
- e. určenie času, odkedy nadobudnú spoločníci zanikajúcich spoločností právo na podiel na zisku ako spoločníci nástupníckej spoločnosti,
- f. určenie členov štatutárneho orgánu, prípadne dozornej rady spoločnosti, ktorá vznikne splynutím, ak je nástupníckou spoločnosťou spoločnosť s ručením obmedzeným alebo akciová spoločnosť.

Na schválenie zmluvy o splynutí a zmluvy o zlúčení spoločnosti je potrebný súhlas všetkých spoločníkov zanikajúcich spoločností a v prípade zlúčenia aj spoločníkov nástupníckej spoločnosti.

Rozdelenie spoločností

Podľa Obchodného zákonníka § 69 je **rozdelenie** spoločnosti postup, pri ktorom na základe zrušenia bez likvidácie dochádza k zániku spoločnosti, pričom imanie zanikajúcej spoločnosti prechádza na iné už existujúce spoločnosti, ktoré sa tým stávajú právnymi nástupcami zanikajúcej spoločnosti alebo novozaložené spoločnosti, ktoré sa svojím vznikom stávajú právnymi nástupcami zanikajúcich spoločností. Každá z nástupníckych spoločností ručí za záväzky, ktoré prešli rozdelením zo zaniknutej spoločnosti na ostatné spoločnosti celým svojim majetkom. Rozdelenie spoločností je znázornené aj v nasledujúcej schéme, kde spoločnosť A sa rozdelí na spoločnosti B a C:

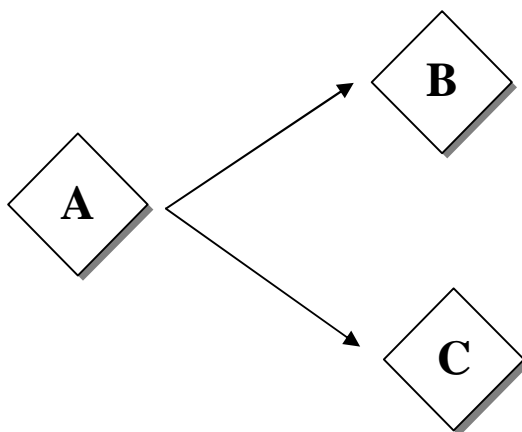

Schéma č. 4: Rozdelenie spoločností

Obchodný zákonník rozlišuje dva druhy rozdelenia, a to:

- rozdelenie spoločnosti zlúčením, pri ktorom nevznikajú nové spoločnosti, ale každá časť rozdelenej spoločnosti sa zlúči s inou existujúcou spoločnosťou,
- rozdelenie spoločnosti so založením nových nástupníckych spoločností.

K realizácii rozdelenia sa vyžaduje schválenie projektu rozdelenia spoločnosti, ktorý musí okrem obsahových náležitostí ako zmluva o splynutí alebo zlúčení obsahovať aj:

- presný popis a určenie častí obchodného majetku a záväzkov zanikajúcej spoločnosti, ktoré prechádzajú na jednotlivé nástupnícke spoločnosti,
- pravidlá rozdelenia podielov jednotlivých nástupníckych spoločností medzi spoločníkov.

V projekte takisto možno dohodnúť, že niektorí spoločníci zanikajúcej spoločnosti sa nestanú spoločníkmi nástupníckych spoločností s tým, že nástupnícke spoločnosti im vyplatia vyrovnávací podiel. K tomu, aby bola takáto dohoda platná, vyžaduje sa súhlas dotknutých spoločníkov. Ak rozdelenie spoločnosti zlúčením vyžaduje zmeny spoločenskej zmluvy alebo stanov nástupníckych spoločností, pričom tieto zmeny nie sú predmetom projektu rozdelenia, musia ich nástupnícke spoločnosti schváliť spolu s projektom.

Vo všeobecnosti sa vyžaduje na schválenie projektu rozdelenia spoločnosti súhlas všetkých spoločníkov zanikajúcej spoločnosti, ako aj spoločníkov nástupníckych spoločností. Spoločenské zmluvy týchto spoločností však môžu ustanoviť inak.

Pri rozdelení spoločnosti zlúčením, pri ktorom nevznikajú nové spoločnosti, ale každá časť rozdelenej spoločnosti sa zlúči s inou už existujúcou spoločnosťou sa aplikujú obdobné postupy ako pri zlúčení spoločnosti.

3.1.2 Deň zlúčenia, splynutia, rozdelenia

Za deň zlúčenia, splynutia, rozdelenia sa považuje deň, ku ktorému dôjde k týmto podnikovým kombináciám. Deň zlúčenia, splynutia a rozdelenia je dôležitý, pretože v tento deň sa:⁴²

- pri zlúčení $A + B = A$ spoločnosť B zlučuje do spoločnosti A, spoločnosť A preberá aktíva a pasíva, majetok a záväzky spoločnosti B,

---

⁴² FARKAŠ, R. : Kombinácie podnikov : účtovné aspekty. Prvé vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2008, s. 25

- pri splynutí $A + B = C$ spoločnosti A a B splývajú do spoločnosti C, spoločnosť C preberá aktíva a pasíva, majetok a záväzky spoločností A a B,
- pri rozdelení $A = B + C$ aktíva a pasíva, majetok a záväzky spoločnosti A sa rozdeľujú do spoločností B a C.

Pri stanovení dňa zlúčenia, splynutia, rozdelenia sú dôležité tri hľadiská:

- 1) **právne hľadisko** – tu je dôležitejšia forma pred podstatou a z toho vyplýva, že deň zlúčenia, splynutia, rozdelenia je deň zápisu do obchodného registra podľa § 69 Obchodného zákonníka. Zápisom do obchodného registra:
  - prechádza imanie zanikajúcich spoločností na nástupnícku spoločnosť,
  - spoločníci zanikajúcich spoločností sa stávajú spoločníkmi nástupníckych spoločností,
  - spoločnosti zanikajúce splynutím, zlúčením alebo rozdelením zanikajú,
  - pri splynutí alebo rozdelení vznikajú nástupnícke spoločnosti.
- 2) **úctovné hľadisko** – tu je dôležitejšia podstata pred formou a z toho vyplýva, že za deň zlúčenia, splynutia, rozdelenia je považovaný rozhodný deň a to podľa § 4 zákona o účtovníctve. Od tohto dňa prechádza majetok a záväzky od zanikajúcej spoločnosti na nástupnícku spoločnosť.
- 3) **daňové hľadisko** – tu je tak isto dôležitejšia podstata pred formou, čiže dňom zlúčenia, splynutia, rozdelenia je taktiež rozhodný deň.

3.1.3 Kúpa podniku alebo jeho časti

Skôr ako si bližšie povieme niečo o kúpe podniku alebo jeho časti je dôležité si zadefinovať čo je to podnik a časť podniku.

Podnikom sa rozumie súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria

podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť.⁴³

Časť podniku tvorí samostatnú organizačnú zložku, pod ktorou sa podľa obchodného zákonníka § 7 rozumie odštepny závod alebo iný organizačný útvar podniku, ktorý je zapísaný v obchodnom registri. Za časť podniku môžeme považovať aj prevádzkareň. Je to priestor, v ktorom sa uskutočňuje určitá podnikateľská činnosť a musí byť označená obchodným menom podnikateľa.

Po zadefinovaní si uvedených pojmov môžeme povedať, že kúpa podniku alebo jeho časti sa uskutočňuje na základe zmluvy, ktorá má písomnú formu, kde sa predávajúci zaväzuje previesť na kupujúceho vlastnícke právo k veciam, iné práva a iné majetkové hodnoty, ktoré slúžia prevádzkovaniu podniku a kupujúci sa zaväzuje prevziať záväzky predávajúceho súvisiace s podnikom a zaplatiť kúpnu cenu.⁴⁴ Kúpna cena predstavuje cenu, ktorá je výsledkom dohody medzi kupujúcim a predávajúcim.

Kúpa podniku alebo jeho časti je znázornená aj v nasledujúcej schéme:

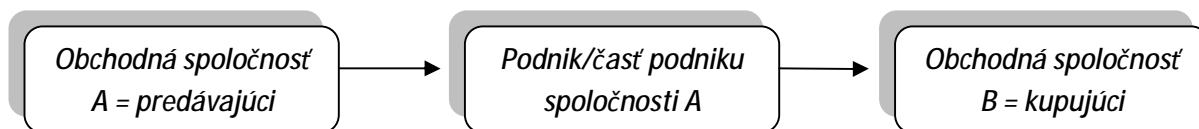

Schéma č. 5: Kúpa podniku alebo jeho časti

3.1.4 Vklad podniku alebo jeho časti

O vklade spoločníka sme si hovorili v prvej kapitole, kde sme si podrobne charakterizovali jednotlivé formy obchodných spoločností. Ako vklad spoločníka sme označili súhrn peňažných prostriedkov a iné oceníteľné hodnoty, čo predstavuje nepeňažný vklad spoločníka. Za nepeňažný vklad sa považuje aj vklad podniku alebo jeho časti.

Pri vklade podniku alebo jeho časti je dôležité zohľadňovať dve situácie:

- vklad podniku alebo jeho časti sa uskutočňuje do existujúceho podniku, v tomto prípade sa zvyšuje základné imanie existujúceho podniku,

⁴³ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 5

⁴⁴ Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 476

- vklad podniku alebo jeho časti sa uskutočňuje do nového podniku.

Vklad podniku alebo jeho časti je znázornený aj v nasledujúcej schéme:

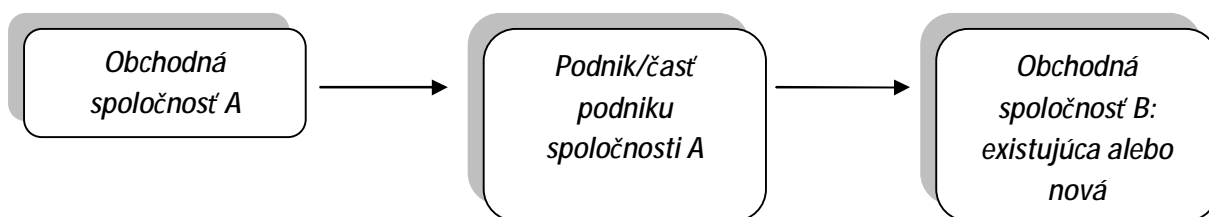

Schéma č. 6: Vklad podniku alebo jeho časti

3.1.5 Účtovanie vlastníckych transakcií

Je treba pripomenúť, že transformácia spoločnosti je dlhodobý a náročný proces, ktorý smeruje k vedomým, vopred určeným zmenám spoločnosti. Možno ho rozdeliť na niekoľko krokov, z ktorých niektoré predchádzajú účtovaniu, ale bez nich s ním nemožno začať:

1. v prvom kroku sa spoločnosť rozhoduje o možnej zmene vo vlastníckych vzťahoch, ešte pred tým ako ju uskutoční. Spoločnosť by mala mať už predstavu, na čo a akým spôsobom sa transformuje.
2. druhý krok zahŕňa rozhodnutie o transformácii, ktorý schvaľuje príslušný orgán spoločnosti. Orgánu je potrebné predložiť zámer a projekt o transformácii s uvedením všetkých dôležitých právnych, vecných, majetkových, ale aj daňových skutočností. V tejto etape by mala byť už aj predstava o právnom nástupcovi spoločnosti.
3. posledný krok obsahuje schválenie a vypracovanie projektu transformácie. Uzatvorí sa zmluva o splynutí, zlúčení alebo rozdelení spoločnosti. K zmluve je potrebné doložiť aj všetky potrebné posudky od znalcov, audítorov a právnikov. Potom sa robia všetky potrebné kroky, ktorými sa zostaví mimoriadna účtovná závierka.

Po ukončení všetkých uvedených krokov môže spoločnosť prejsť k účtovaniu transakcie, ktoré začína preceňovaním majetku a záväzkov na reálnu hodnotu, následným uzatvorením účtovných kníh a zostavením mimoriadnej účtovnej závierky.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa v ďalšej časti diplomovej práce budeme venovať oceňovaniu a oceňovacím veličinám používaných v účtovnej jednotke, preceňovaniu majetku a záväzkov ako aj zostavením mimoriadnej účtovnej závierky.

3.2 Oceňovanie

Účtovníctvo ako špecifická vedná disciplína je úzko späté s existenciou podniku a podnikaním. V účtovníctve sa zobrazuje priebeh hospodárskej činnosti podniku a zároveň sa zisťujú výsledky činnosti tohto presne vymedzeného hospodárskeho celku. Základným cieľom účtovníctva je podať verný a pravdivý obraz o majetkovej, finančnej a výnosovej situácii podniku. Jedným z metodických prostriedkov, ktoré sa používajú na splnenie tohto cieľa je aj oceňovanie. Stav jednotlivých druhov majetku a záväzkov možno vyjadriť naturálne – vo fyzických jednotkách a hodnotovo – v peňažných jednotkách.

Podstata oceňovania

Oceňovaním rozumieme spôsob vyjadrovania jednotlivých súčastí majetku a záväzkov v peňažných jednotkách. Objektom oceňovania môžu byť jednotlivé súčasti majetku a záväzkov podniku alebo podnik ako celok. V prvom prípade hovoríme o individuálnom ocenení, v druhom o celkovom ocenení. Oceňovanie má dôležitú úlohu pri účtovaní o jednotlivých zmenách majetku a záväzkov počas účtovného obdobia, ako aj pri vykazovaní stavu majetku, záväzkov a vlastného imania a zisťovaní výsledku hospodárenia.⁴⁵ Na základe tohto môžeme rozlišovať oceňovanie:

- ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu,
- ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka,
- k inému dňu účtovného obdobia.

---

⁴⁵ SOUKUPOVÁ, B. – ŠLOSÁROVÁ, A. – BAŠTINCOVÁ, A. : Účtovníctvo. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : IURA EDITON, 2004,s.124

Pri oceňovaní musíme brať do úvahy účely oceňovania:

- oceňovanie pri obstaraní majetku a záväzkov,
- oceňovanie podnikových výkonov určených pre trh,
- oceňovanie v účtovníctve z hľadiska:
  - vykázania stavu majetku a záväzkov,
  - vykázania výsledku hospodárenia,
- oceňovanie pre potreby zdaňovania.

3.2.1 *Oceňovanie podľa Slovenskej právnej úpravy*

V súčasnosti v Slovenskej republike rieši otázku oceňovania Zákon č. 413/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o účtovníctve“), ktorý na ocenenie majetku a záväzkov uvádza oceňovacie veličiny. Oceňovacími veličinami sa rozumejú príslušné druhy cien, ktoré sa používajú pri oceňovaní majetku a záväzkov.⁴⁶

Vzhľadom k významu oceňovania v účtovníctve a možnosti ovplyvňovať pomocou výberu oceňovacej veličiny všetky základné informácie poskytované účtovníctvom, je nutné pri výbere oceňovacej veličiny vychádzať z určitých zásad:

- Ø uplatňovať rôzne kritéria výberu v oboch hlavných etapách celkového účtovného procesu,
- Ø voliť diferencované oceňovacie veličiny pre jednotlivé kategórie aktív a záväzkov.

Jednotlivé druhy cien sa zatriedujú z časového hľadiska a z hľadiska obsahu do týchto skupín:⁴⁷

- I. ceny minulosti (historické)** – tieto ceny sa vzťahujú na čas, keď bol majetok obstaraný. Vychádzajú z toho, že transakcie sa už uskutočnili a finančné dôsledky z nich vyplývajúce sú v dobe ich vzniku objektívne merateľné a dostatočne preukázané.

⁴⁶ SOUKUPOVÁ, B. – ŠLOSÁROVÁ, A. – BAŠTINCOVÁ, A. : Účtovníctvo. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : IURA EDITON, 2004, s. 125

⁴⁷ SOUKUPOVÁ, B. – ŠLOSÁROVÁ, A. – BAŠTINCOVÁ, A. : Účtovníctvo. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : IURA EDITON, 2004, s. 125-126

- a) obstarávacia cena – je to cena, za ktorú bol majetok obstaraný, a náklady, ktoré súviseli s jeho obstaraním
- b) vlastné náklady – tvoria priame náklady vynaložené na obstaranie majetku vytvoreného vlastnou činnosťou, prípadne i časť nepriamych nákladov, ktorá sa vzťahuje na jeho výrobu alebo na inú činnosť súvisiacu s jeho vytvorením.
- c) menovitá hodnota - cena, ktorá je na príslušnom druhu majetku vyznačená alebo suma, na ktorú príslušný majetok či záväzok znejú.

II. ceny prítomnosti (bežné) – sú to denné, aktuálne ceny. Vychádzajú so súčasných trhových podmienok a nie z podmienok kedy prebehlo obstaranie majetku.

- a) reprodukčná obstarávacia cena – cena, za ktorú by bolo možné oceňovanú zložku majetku toho istého druhu a v rovnakom rozsahu obstarat' k dňu jej ocenenia.
- b) realizačná cena – je výsledkom jednania sa a dohody medzi predávajúcim a kupujúcim. Je to momentálne dosiahnuteľná cena na trhu, za ktorú možno oceňovaný majetok predat' v súčasnosti. V prípade záväzkov sa táto cena označuje ako hodnota vysporiadania.
- c) trhovú cenu – suma peňazí, ktorú by podnik získal pri predaji daného druhu majetku za normálnych podmienok predaja. Túto cenu si budeme bližšie charakterizovať v ďalších častiach práce.

III. ceny budúcnosti (vopred stanovené, rozpočtované, plánované) – predstavujú všetky druhy predpokladaných, pravdepodobných a vopred stanovených cien.

- a) plánované ceny
- b) plánované vlastné náklady
- c) súčasná hodnota – zložky majetku sa oceňujú v súčasnej diskontovanej hodnote budúcich peňažných príjmov, ktoré daná zložka majetku v budúcnosti podľa očakávania prinesie.

3.2.1.1 Reálna hodnota

Ako sme už spomenuli problematiku oceňovaniu u nás upravuje Zákon o účtovníctve, konkrétne v štvrtej časti. Prvotné ocenenie upravuje tento zákon v § 25, kde jednotlivé zložky majetku a záväzkov sa oceňujú ku dňu účtovného prípadu, t.j. pri majetku deň jeho obstarania a záväzkoch v deň ich vzniku. Pri každom ďalšom inom dni sa použije následné ocenenie, ktoré sa uskutočňuje podľa § 27 zákona o účtovníctve. Ide vlastne o precenenie majetku a záväzkov na reálnu hodnotu. Reálna hodnota sa podľa Zákona o účtovníctve § 27 zisťuje ako:

▼ **Trhová cena** – je cenou, ktorá vyjadruje hodnotu tovaru v peniazoch. Vzniká na základe ponuky a dopytu na trhu. Ide o cenu, ktorá je vyhlásená na tuzemskej alebo zahraničnej burze:

- a) záverečná cena vyhlásená na burze v deň ocenenia (t.j. ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka), ak trh s príslušným majetkom, ktorý burza organizuje je aktívnym trhom, ak v tento deň cena vyhlásená nebola, použije sa bezprostredne predchádzajúca záverečná cena vyhlásená najneskôr desiaty deň pred týmto dňom alebo
- b) najpočetnejšia cena ponuky na inom aktívnom trhu v deň ocenenia, ak v tento deň na trhu nebola cena ponuky, použije sa cena bezprostredne predchádzajúceho dňa, v ktorom bola cena ponuky, najneskôr z desiateho dňa pred dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Aktívny trh podľa Zákona o účtovníctve je trh, na ktorom⁴⁸

- a. sa obchoduje s majetkom podľa druhu majetku s podobnými vlastnosťami za obdobných podmienok
- b. sú obvykle osoby ochotné kúpiť alebo predať
- c. informácia o cenách na ňom je dostupná verejnosti

Zákon o účtovníctve v § 27 ods. 1 presne vymedzuje okruh majetku, ktorý sa oceňuje reálnou hodnotou ku dňu zostavenia účtovnej závierky alebo inému dňu v priebehu účtovného obdobia. Okrem cenných papierov, derivátov, komodít, majetku fondov,

---

⁴⁸ Zákon o účtovníctve č. 413/2002 Zb..z. v znení neskorších predpisov, § 27

nehnutelností ako umiestnenie technických rezerv v poisťovni alebo zaistovni je veľmi dôležité, že reálnou hodnotou sa oceňujú jednotlivé zložky majetku a záväzkov v obchodných spoločnostiach alebo v družstvách zanikajúcich bez likvidácie.

▼ **Kvalifikovaný odhad** – stanoví sa kvalifikovaným odhadom, ktorý predstavuje súhrn všetkých budúcich výdavkov alebo príjmov ak trhová cena nie je k dispozícii alebo nevyjadruje správne reálnu hodnotu. Ide o vysoko nákladnú možnosť, v praxi sa z tohto dôvodu príliš nevyužíva.

▼ **Znalecký posudok** – odborný znalec z odboru oceňovania vypracuje odborný kvalifikovaný posudok, ide o najčastejší spôsob oceňovania majetku.

▼ **Ocenenie podľa osobitného predpisu**

Sú situácie kedy sa majetok musí preceniť smerom nahor, to znamená na vyššiu reálnu hodnotu. Takéto precenenie majetku je povinné a ide hlavne o tieto prípady:⁴⁹

- zlúčenie
- splynutie
- rozdelenie
- kúpa podniku alebo jeho časti
- vklad podniku alebo jeho časti
- konsolidovaná účtovná závierka.

3.2.2 Účtovná závierka podľa slovenskej právnej úpravy

Podľa Zákona o účtovníctve účtovná jednotka je povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovnej jednotky. Je to štruktúrovaná prezentácia skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, poskytovaná osobám, ktoré tieto informácie

---

⁴⁹ FARKAŠ, R. : Kombinácie podnikov (účtovné aspekty), In Dane a účtovníctvo v praxi – Bratislava : IURA EDITION, 2008, roč. 13, č. 7, s. 42

využívajú. Účtovná závierka spoločnosti účtujúcej v sústave podvojného účtovníctva obsahuje súčasti, ktorými sú Súvaha, Výkaz ziskov a strát, Poznámky.

Cieľom účtovnej závierky je poskytovať informácie o finančnej situácii, výnosnosti a peňažných tokoch podniku, ktoré sú užitočné pre široký okruh používateľov pri ich rozhodovaní.⁵⁰

Účtovná jednotka zostavuje účtovnú závierku až po uzavretí účtovných kníh. Účtovné knihy sa podľa Zákona o účtovníctve § 16 uzatvárajú:

- a. ku dňu zániku v prípadoch, ktoré ustanovuje osobitný predpis,
- b. k poslednému dňu účtovného obdobia,
- c. ku dňu predchádzajúcemu rozhodnému dňu,
- d. ku dňu predchádzajúcemu deň vstupu do likvidácie alebo účinnosti vyhlásenia konkurzu

Ak účtovná jednotka uzavrie účtovné knihy na konci účtovného obdobia, zostavuje riadnu účtovnú závierku. V ostatných prípadoch sa zostavuje mimoriadna účtovná závierka, ktorá vyplýva z uskutočnenia mimoriadnych aktivít.

Okrem riadnej a mimoriadnej účtovnej závierky môže účtovná jednotka zostaviť aj priebežnú. Pri zostavení priebežnej účtovnej závierky, účtovná jednotka neuzatvára účtovné knihy a inventarizácia sa vykoná len na účely vyjadrenia ocenenia. Zostavuje sa v skrátenej alebo úplnej štruktúre.⁵¹

3.2.3 Vplyv ocenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení

V súvislosti s prechodom obchodného imania na nástupnícku spoločnosť vzniká predovšetkým otázka preceňovania majetku. Na oceňovanie sa použije reálna hodnota. Povinnosť preceniť majetok a záväzky na reálnu hodnotu má zanikajúca spoločnosť ku dňu, ku ktorému sa zostavuje mimoriadna účtovná závierka, čo v prípade zlúčenia,

---

⁵⁰ ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. : Analýza účtovnej závierky. prvé vydanie. Bratislava : EDÍCIA EKONÓMIA, 2006, s.39

⁵¹ Zákon o účtovníctve č. 413/2002 Zb..z. v znení neskorších predpisov, § 18

splynutia a rozdelenia je rozhodujúci deň. Je to jednorazové ocenenie reálnou hodnotou, ktoré sa pri ďalších účtovných závierkach v budúcnosti neopakuje.⁵²

V dôsledku precenenia majetku a záväzkov na reálnu hodnotu vznikajú rozdiely medzi touto hodnotou a ich doterajšou účtovnou hodnotou. Tieto rozdiely sa potom vykážu buď ako výnos, čím sa zvýši výsledok hospodárenia, alebo sa vykážu vo vlastnom imaní, bez vplyvu na výsledok hospodárenia. Podľa slovenskej právnej úpravy sa pripúšťa len druhá alternatíva, čo znamená, že vzniknutý rozdiel sa zaúčtuje do položky vlastného imania. Z uvedeného vyplýva, že zmeny reálnej hodnoty sa účtujú dvojakým spôsobom:⁵³

- 1) s vplyvom na výsledok hospodárenia (na príslušné účty nákladov a výnosov, t.j. vykazujú sa vo výkaze ziskov a strát),
- 2) bez vplyvu na výsledok hospodárenia (na príslušné účty vlastného imania, napr. účet 414 – Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov, 416 – Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení).

Preceňovanie majetku a záväzkov na reálnu hodnotu upravuje u nás aj Opatrenie MF SR č. 23054/2002/92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva (ďalej len „Postupy účtovania“). Ku dňu ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, čo je rozhodujúci deň sa podľa § 26 ods. 1 Postupov účtovania sa rozdiely medzi zisteným ocenením majetku a záväzkov v účtovníctve (zohľadnenie majetku a záväzkov po zohľadnení odpisov a opravných položiek) a ocenením reálnou hodnotou podľa § 27 ods. 1 písm. d Zákona o účtovníctve zaúčtuje na príslušné účty majetku a záväzkov, s prípadným použitím účtu 015 – Goodwill, so súvzťažným zápisom na účte 416 – Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení, čo vyplýva aj z § 59 ods. 9 Postupov účtovania. Goodwill však môže byť obstaraný iba za predpokladu, že má jedna zúčastnená spoločnosť podiel na základnom imaní druhej zúčastnenej spoločnosti.

Na základe uvedených skutočností môžeme konštatovať, že pri precenení majetku a záväzkov na reálnu hodnotu môžu vzniknúť situácie, keď:

---

⁵² FARKAŠ, R. : Kombinácie podnikov : účtovné aspekty. Prvé vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2008, s. 31

⁵³ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. : Mimoriadne účtovné závierky. Prvé vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2008, s. 41

- účtovná hodnota majetku je menšia ako reálna hodnota,
- účtovná hodnota majetku je vyššia ako reálna hodnota,
- účtovná hodnota záväzku je vyššia ako reálna hodnota,
- účtovná hodnota záväzku je menšia ako reálna hodnota.

Z týchto dvoch situácií podľa Postupov účtovania § 59 vyplýva, že:

- ak ocenenie jednotlivého majetku reálnou hodnotou bude vyššie ako zostatková cena majetku zistená z účtovníctva, tento rozdiel z precenenia majetku sa zúčtuje na ťarchu príslušného majetkového účtu a v prospech účtu 416,
- ak ocenenie jednotlivého majetku reálnou hodnotou bude nižšie ako zostatková cena majetku zistená z účtovníctva, tento rozdiel z precenenia majetku sa zúčtuje ako náklad (mimoriadny odpis, opravná položka, rezerva, časové rozlišovanie),
- ak ocenenie jednotlivých záväzkov reálnou hodnotou bude nižšie ako ich cena v účtovníctve, tento rozdiel z precenenia majetku sa zúčtuje na ťarchu príslušného záväzkového účtu a v prospech účtu 416,
- ak ocenenie jednotlivých záväzkov reálnou hodnotou bude vyššie ako ich cena v účtovníctve, tento rozdiel z precenenia záväzkov sa zúčtuje ako náklad.

Na znázornenie tohto problému je nasledujúca tabuľka:

Majetok/Závazky	Rozdiel medzi účtovnou hodnotou a reálnou hodnotou	Zvýšenie vlastného imania (416) a súčasne: zvýšenie ocenenia majetku alebo zníženie ocenenia záväzkov	Zníženie vlastného imania (416) a súčasne: zníženie ocenenia majetku alebo zvýšenie ocenenia záväzkov
Majetok	$\text{ÚH} < \text{RH}$	Áno	–
Majetok	$\text{ÚH} > \text{RH}$	-	Nie
Závazky	$\text{ÚH} < \text{RH}$	-	Nie
Závazky	$\text{ÚH} > \text{RH}$	Áno	-

Tabuľka č. 1: Rozdiel medzi účtovnou a reálnou hodnotou a jeho vplyv na vlastné imanie

Zdroj: FARKAŠ, R. : Kombinácie podnikov : účtovné aspekty. Prvé vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2008, s. 38

V § 26 Postupov účtovania je precenenie majetku a záväzkov pri zlúčení, splynutí a rozdelení, ku dňu ku ktorému sa zostavuje mimoriadna účtovná závierka, stanové v nasledovných krokoch.

- najskôr sa majetok a záväzky ocenia tak, ako by to bola riadna účtovná závierka, t. j. vrátane zaúčtovania odpisov, opravných položiek, rezerv, kurzových rozdielov atď. – nepoužije sa účet 416
- následne sa porovná takto zistená účtovná hodnota majetku a záväzkov s ich reálnou hodnotou a tento rozdiel sa zaúčtuje na účte 416.

Postupy účtovania taktiež uvádzajú, že zostatok účtu 416 – Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení sa v otvárací súvahe nástupnickej spoločnosti vykazuje na účtoch účtovej skupiny 41 – Základné imanie a kapitálové fondy a účtovej skupiny 42 – Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia, a to v súlade so zmluvou o zlúčení, splynutí alebo rozdelení.

Pri splynutí obchodných spoločností sú v otváracej súvahe a pri zlúčení sú v účtovníctve účtovnej jednotky, ktorá je právnym nástupcom, vysporiadané ich vzájomné pohľadávky a záväzky. O prípadné rozdiely vzniknuté vysporiadaním vzájomných pohľadávok a záväzkov pri splynutí sa upraví účet 428 – nerozdelený zisk minulých rokov a 429 – Neuhradená strata minulých rokov v otváracej súvahe. Pri zlúčení sa tieto rozdiely účtujú na príslušný účet nákladov alebo výnosov v účtovníctve účtovnej jednotky, ktorá je právnym nástupcom.⁵⁴

Na záver môžeme zhodnotiť, že takto precenení majetok a záväzky preberá nástupnícka spoločnosť do svojho účtovníctva, ktorá ale svoj majetok a záväzky na reálnu hodnotu nepreceňuje. Z uvedeného vyplýva, že nástupnícka spoločnosť má vo svojej účtovnej závierke pôvodný majetok a záväzky ocenené v účtovnej hodnote a majetok a záväzky ocenené v reálnej hodnote, ktoré prevzala od zanikajúcej spoločnosti.⁵⁵

Druh transakcie	Zobrazenie	Zanikajúca spoločnosť	Ocenenie majetku a záväzkov spoločnosti
Zlúčenie	$A + B = A$	B	A – účtovnou hodnotou B – reálnou hodnotou
Splynutie	$A + B = C$	A aj B	A – reálnou hodnotou B – reálnou hodnotou C – reálnou hodnotou
Rozdelenie	$A = B + C$	A	A – reálnou hodnotou B – reálnou hodnotou C – reálnou hodnotou

Tabuľka č. 2: Ocenenie majetku a záväzkov jednotlivých spoločností

Zdroj: FARKAŠ, R. : Kombinácie podnikov : účtovné aspekty. Prvé vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2008, s. 33

⁵⁴ ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. : Mimoriadne účtovné závierky. Prvé vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2008, s. 45

⁵⁵ FARKAŠ, R. : Kombinácie podnikov : účtovné aspekty. Prvé vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2008, s. 33

3.2.4 Vplyv ocenenia pri vklade podniku alebo jeho časti

Vklad podniku alebo jeho časti sa nevyužíva len pri založení spoločnosti, kedy spoločníci majú povinnosť tvoriť základné imanie a musia vložiť určitý vklad do spoločnosti, ale taktiež sa môže uplatňovať aj do už existujúcich spoločností. Ak sa vklad podniku alebo jeho časti realizuje do existujúcej spoločnosti, v tomto prípade to má za dôsledok zvýšenie základného imania spoločnosti. V oboch prípadoch však ide o vlastnícku transakciu. Doterajší vlastníak vkladajúceho podniku alebo jeho časti ho vkladá a získava za vložený podnik majetkovú účasť v spoločnosti, ktorá podnik alebo jeho časť prijala ako vklad.⁵⁶ Jedná sa o vlastnícku transakciu, ktorá má charakter majetku, čiže hovoríme o nej ako o majetkovej transakcii.

Ako sme si už spomenuli vklad podniku alebo jeho časti sa považuje za nepeňažný vklad. Podľa Obchodného zákonníka § 59 je nepeňažným vkladom je len majetok, ktorého hospodárska hodnota sa dá určiť. Hodnota nepeňažného vkladu sa určí znaleckým posudkom a taktiež sa uvádza aj v spoločenskej zmluve.

Za to, že vkladateľ vloží do spoločnosti podnik alebo časť podniku, dostáva právo podieľať sa na riadení, na zisku a na likvidačnom zostatku spoločnosti. Tieto práva sú zastúpené akciami alebo obchodnými podielmi. Špecifickým problémom oceňovania pri zmenách vo vlastníckych transakciách je oceňovanie vkladov a hlavne oceňovanie nepeňažných vkladov.

Transakcia, ktorou je vklad podniku alebo jeho časti, obsahuje z účtovného hľadiska niekoľko významných znakov:⁵⁷

1) **ocenenie, ktoré sa uskutočňuje v dvoch rovinách:**

- *oceňovanie podniku ako celku* – za účelom určenia hodnoty vkladu. Je to objektívna cena, ktorá predstavuje hodnotu získanej finančnej investície.
- *oceňovanie jednotlivých aktív a záväzkov podniku* – aby jednotlivé aktíva a záväzky mohli byť prevzaté do účtovníctva príjemcu vkladu. Použije sa

⁵⁶ VOMÁČKOVÁ, H. :Účetnictví akvizicí, fúzi a jiných vlastníckých transakcí. 4. Aktualizované a rozšírené vydání. Praha : BOVA POLYGON, 2009, s. 223

⁵⁷ VOMÁČKOVÁ, H. :Účetnictví akvizicí, fúzi a jiných vlastníckých transakcí. 4. Aktualizované a rozšírené vydání. Praha : BOVA POLYGON, 2009, s. 225

precenenie na reálnu hodnotu alebo ocenenie v pôvodných účtovných hodnotách vkladateľa. Rozhodujúce by však malo byť precenenie na reálnu hodnotu.

⇒ výsledkom je rozdiel, ktorý vznikne z nového ocenenia podniku z dôvodu transakcie s podnikom – vklad podniku, oproti reálnej hodnote, ktorou sa precenili aktíva a záväzky. Tento rozdiel predstavuje v aktívach goodwill a položkách pasív predstavuje fond z nového ocenenia podniku.

- 2) **rozdiel z nového ocenenia prevzatého podniku v porovnaní so sumou reálnych hodnôt aktív znížený o záväzky** – takto získaný rozdiel predstavuje goodwill fungujúceho podniku, ktorý bol spoľahlivo ocenený práve prijatím vkladu podniku. Ak by ocenenie aktív a záväzkov bolo v pôvodných účtovných hodnotách vkladateľa, obsahoval by zistený rozdiel i cenové rozdiely, ktoré vznikli medzi pôvodnými účtovnými cenami a reálnymi hodnotami jednotlivých aktív a záväzkov podniku. V tomto prípade by zistený rozdiel predstavoval opravnú položku k čistým aktívam nadobudnutého podniku.
- 3) **štruktúra vlastného kapitálu prijímateľa vkladu získaná v súvislosti s vkladom podniku** – tu vzniká otázka, či nová hodnotu podniku ocenená znalcom sa má celá vložiť do základného kapitálu alebo celú hodnotu vkladu rozdeliť do dvoch položiek:
  - základný kapitál vo výške zodpovedajúcej pôvodnému oceneniu čistých aktív
  - ážio z vkladu podniku – kapitálový fond, emisné ážio minimálne vo výške prírastku hodnoty podniku ako celku plynúceho z nového ocenenia podniku.
- 4) **položky čistých aktív vkladaneho podniku, ktoré majú byť zachované a prevedené vkladom podniku**

Na rozdiel od zlúčenia, splynutia a rozdelenia pri vklade podniku alebo jeho časti sa reálnou hodnotou neocenuje iba majetok a záväzky, ktoré už boli u vkladateľa v súvahe vykázané, ale aj tie, ktoré vykázané nemohli byť. Jedným z takýchto príkladov je nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou. Z hľadiska prijímateľa vkladu však už

nejde o majetok vytvorený vlastnou činnosťou, ale o obstaraný majetok vkladom, a preto existuje povinnosť ich aktivácie.⁵⁸

Podľa postupov účtovania § 27 sa vklad podniku alebo jeho časti účtuje nasledovným spôsobom:

- Ø u prijímateľa vkladu - účtujú prijímané jednotlivé zložky majetku a záväzkov tvoriace vklad podniku na vecne príslušné účty v ocenení podľa § 27 ods. 2 zákona. Identifikovaný a spoľahlivo ocenený dlhodobý nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou vkladateľa sa u prijímateľa vkladu podniku účtuje na príslušný účet dlhodobého nehmotného majetku.
- Ø u vkladateľa vkladu - sa vyradia z účtovníctva jednotlivé zložky majetku a záväzkov v účtovnej hodnote so súvzťažným zápisom na účet 367 – Záväzky z upísaných a nesplatených cenných papierov a vkladov. Rozdiel medzi uznanou hodnotou vkladu a účtovnou hodnotou vkladateľských jednotlivých zložiek majetku a záväzkov sa účtuje podľa charakteru na ľarchu účtu 568 – Ostatné finančné náklady alebo v prospech účtu 668 – Ostatné finančné výnosy. Suma uznanej hodnoty vkladu sa účtuje na príslušný účet účtovej skupiny 06 – Dlhodobý finančný majetok so súvzťažným zápisom v prospech účtu 367 – Záväzky z upísaných a nesplatených cenných papierov a vkladov.

3.2.5 Vplyv ocenenia pri kúpe podniku alebo jeho časti

Kúpa alebo tiež predaj podniku alebo jeho časti predstavuje priamu kúpu a predaj ekonomického celku so všetkými jeho aktívami a záväzkami. Z toho vyplýva, že obsahuje transakcie, akými sú prevod podniku ako celku a prevzatie jeho jednotlivých aktív a záväzkov. K uvedeným dvom skutočnostiam zodpovedá aj ocenenie ako je celková kúpna cena za podnik ako celok a ocenenie jednotlivých aktív a záväzkov v reálnej hodnote. Z predaja podniku vzniká výsledok hospodárenia, a to porovnaním dosiahnutej kúpnej ceny podniku s účtovnou hodnotou čistých aktív predávaného podniku.⁵⁹ Kúpna

⁵⁸ FARKAŠ, R. : Kombinácie podnikov : účtovné aspekty. Prvé vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2008, s. 95

⁵⁹ VOMÁČKOVÁ, H. : Účetnictví akvizicí, fúzi a jiných vlastnických transakcí. 4. Aktualizované a rozšířené vydání. Praha : BOVA POLYGON, 2009, s. 179

cena sa objavuje v účtovníctve oboch zúčastnených strán. U predávajúceho sa vyskytuje ako výnos a zároveň pohľadávka voči kupujúcemu, zatiaľ čo u kupujúceho predstavuje záväzok voči predávajúcemu a súčasne aj hodnotu získaného podniku ako celok.

Určitým problémom pri predaji a kúpe majetku je:⁶⁰

§ vecné vymedzenie jednotlivých preberaných aktív a záväzkov,

§ ocenenie jednotlivých preberaných aktív a záväzkov.

A práve ocenenie jednotlivých prevzatých aktív a záväzkov je dôležitým problémom, ktoré sa musí uskutočniť pri kúpe a predaji podniku alebo jeho časti. Predávajúci sa ocenením aktív a záväzkov nezaobrá, pretože predaj môže byť zúčtovaný len v tých cenách, v ktorých sú ocenené. Problém vzniká až u kupujúceho, ktorý aktíva a záväzky kupovaného podniku alebo jeho časti preberá do svojho účtovníctva. Podľa zákona o účtovníctve § 25 ods.1 písm. e) má kupujúci povinnosť pri kúpe podniku alebo jeho časti, preceniť majetok a záväzky kupovaného podniku na reálnu hodnotu a v tejto hodnote ich aj vykazovať vo svojom účtovníctve.

Taktiež tu platí to isté ako aj pri vklade podniku a jeho časti, čo sa týka majetku, ktorý predávajúci nevykazoval v súvahe v dôsledku toho, že bol vyrobený vlastnou činnosťou a ešte neaktivovaný. Kupujúci už musí tento majetok aktivovať a vykázat, pretože ho obstaral kúpou.

V dôsledku preceňovania majetku a záväzkov na reálnu hodnotu, tak ako to bolo aj v predchádzajúcich prípadoch, môže kupujúcemu vzniknúť goodwill vyplývajúci z kúpy podniku alebo jeho časti. Ak je kúpna cena vyššia ako reálna hodnota preceneného majetku a záväzku vzniká kupujúcej spoločnosti goodwill. Ak nastane opačná situácia, že kúpna cena bude nižšia ako reálna hodnota preceneného majetku a záväzkov kupujúca spoločnosť nadobudne záporný goodwill.

Podľa postupov účtovania § 27 sa kúpa a predaj podniku účtujú nasledovným spôsobom:

- Ø u predávajúceho - predávaný majetok podniku alebo jeho časti na ťarchu účtu 588 -
Ostatné mimoriadne náklady a záväzky v prospech účtu 688 - Ostatné mimoriadne

---

⁶⁰ VOMÁČKOVÁ, H. :Účetnictví akvizicí, fúzi a jiných vlastnických transakcí. 4. Aktualizované a rozšířené vydání. Praha : BOVA POLYGON, 2009, s. 180

výnosy. Predajná cena sa účtuje na ťarchu účtu 371 - Pohľadávky z predaja podniku a v prospech účtu 688 - Ostatné mimoriadne výnosy. Rozdiel účtov 588 - Ostatné mimoriadne náklady a 688 -Ostatné mimoriadne výnosy vyjadruje zisk alebo stratu z predaja podniku.

Ø u kupujúceho - sa účtuje kupovaný majetok podniku alebo jeho časti na ťarchu príslušných účtov majetku a prevzaté záväzky v prospech príslušných účtov záväzkov. Kúpna cena sa účtuje v prospech účtu 372 - Záväzky z kúpy podniku.

3.2.6 Goodwill, záporný goodwill

Ako sme už spomínali v predchádzajúcich častiach pri zmenách vo vlastníckych vzťahoch, ktoré sme si bližšie opisovali môže dôjsť k obstaraniu goodwillu, resp. záporného goodwillu. Slovenská právna úprava nedefinuje goodwill, ani záporný goodwill. Postupy účtovania opisujú goodwill len nepriamo v § 37 ods. 11 ako kladný rozdiel medzi obstarávacou cenou a podielom obstarávateľa na reálnej hodnote obstaraného identifikovateľného majetku a záväzkov v deň obstarania. V prípade záporného goodwillu je tento rozdiel záporný. Goodwill a záporný goodwill sa vykazujú ako dlhodobý nehmotný majetok.

Podľa § 37 ods. 13 postupov účtovania pre podnikateľov sa goodwill účtuje pri zlúčení, splynutí a rozdelení, ako aj pri kúpe alebo vklade podniku alebo jeho časti, ak účtovná hodnota podielu jednej zúčastnenej spoločnosti v inej zúčastnenej spoločnosti je vyššia než reálna hodnota majetku a záväzkov pripadajúca na tento podiel, pričom účtovnou hodnotou podielu pri splynutí a rozdelení sa rozumie hodnota podielu ocenená reálnou hodnotou.

Aj pri účtovaní goodwillu v prípadoch zrušenia obchodných spoločností bez likvidácie a pri kúpe alebo vklade podniku alebo jeho časti sa zisťuje, v akej výške sa v budúcnosti v súvislosti s goodwillom zvýšia ekonomické úžitky a v súvislosti so záporným goodwillom znížia ekonomické úžitky. Ak budúce zvýšenie ekonomických úžitkov bude pravdepodobne nižšie, než je výška goodwillu zaúčtovaná na účte 015, príslušná časť goodwillu sa odpíše už pri zlúčení, splynutí a rozdelení. Ak budúce zníženie ekonomických úžitkov bude pravdepodobne nižšie, než je výška záporného goodwillu zaúčtovaná na účte 015, príslušná časť záporného goodwillu sa odpíše už pri rozdelení

Záver

V podmienkach trhového hospodárstva má stále väčší význam trh s podnikmi, ktoré sú relatívne samostatné ekonomické celky, ktorých primárnym cieľom je zefektívniť bežné hospodárenie s majetkom, ktorý bol získaný za týmto účelom, a to z vlastných aj cudzích zdrojov. Za účelom dosiahnutia čo najlepšej finančnej situácie, výnosnosti, konkurencieschopnosti a v neposlednom rade dobrého postavenia na trhu, vstupujú spoločnosti na trh s podnikmi a uskutočňujú tak rôzne vlastnícke transakcie. Vlastnícke transakcie sú transakcie, ktoré majú priamo alebo nepriamo vplyv na vznik, existenciu, zánik podniku, alebo aspoň na zmenu jeho právnej formy či na zmenu vlastníckych pomerov.

Cieľom diplomovej práce bolo zosumarizovať poznatky o obchodných spoločnostiach, ktoré sa rozhodli pre zmeny vo vlastníckych vzťahoch a aký to malo dopad na majetok, záväzky a vlastné imanie z pohľadu oceňovania, ktoré sa pri týchto zmenách muselo vykonávať. Išlo hlavne o preceňovanie majetku a záväzkov na reálnu hodnotu podľa právnej úpravy platnej v Slovenskej republike.

Obchodné spoločnosti sú založené zakladateľmi, ktorý takto môžu uskutočňovať svoje obchodné aktivity. V Slovenskej republike sa rozlišujú tri formy obchodných spoločností, ktorými sú kapitálové, osobné a zmiešané spoločnosti. Pri svojom vzniku sa zapisujú do obchodného registra, počas svojej existencie uskutočňujú svoju podnikateľskú činnosť a zanikajú výmazom z obchodného registra. Počas uskutočňovania podnikateľskej činnosti, dochádzajú obchodné spoločnosti aj k rozhodnutiam, ktoré majú vplyv na ich organizačnú štruktúru, majetok, záväzky a vlastné imanie. K týmto rozhodnutiam patria zmeny vo vlastníckych vzťahoch. Pri týchto zmenách ide vlastne o zrušenie spoločnosti, ktoré môže prebehnúť likvidáciou alebo bez likvidácie. V našej práci sme sa zameriavali na zrušenie spoločnosti bez likvidácie – splynutie, zlúčenie a rozdelenie, kúpa a vklad podniku alebo jeho časti.

Dôležitý krok pri zmenách vo vlastníckych vzťahoch predstavuje preceňovanie majetku a záväzkov na reálnu hodnotu. Povinnosť precenenia majetku a záväzkov na reálnu hodnotu je pri splynutí, zlúčení, rozdelení, kúpe podniku alebo jeho časti a vklade podniku alebo jeho časti. Túto povinnosť precenenia majú zanikajúce spoločnosti s výnimkou pri

kúpe a vklade podniku alebo jeho časti, kde túto povinnosť majú kupujúce spoločnosti alebo spoločnosti prijímajúce vklad.

Pri precenení majetku a záväzkov vznikajú rozdiely medzi účtovnou hodnotou a reálnou hodnotou, ktoré majú vplyv na vlastné imanie spoločnosti. Iba pri kúpe podniku alebo jeho časti je u predávajúceho tento vplyv vykázaný výsledkovo, čiže vo výkaze ziskov strát. Pri zlúčení, splynutí a rozdelení sa preceňuje len ten majetok a záväzky, ktoré boli už v súvahe vykázané. V prípade kúpy a vkladu podniku alebo jeho časti sa preceňuje aj ten majetok, ktorý doteraz ešte nebol vykázaný v súvahe. Ide najmä o nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou.

Ďalej musíme podotknúť, že pri zrušení spoločnosti bez likvidácie, kúpe a vklade podniku alebo jeho časti môže vzniknúť goodwill alebo záporný goodwill. Pri takto získanom goodwille musí spoločnosť zisťovať, v akej výške sa v budúcnosti v súvislosti s goodwillom zvýšia ekonomické úžitky a v súvislosti so záporným goodwillom znížia ekonomické úžitky.

Všetky tieto účtovné operácie, ktoré súvisia so zmenami vo vlastníckych vzťahoch, nepatria medzi bežné operácie, ktoré vykonávajú každodenne, ale práve naopak nemusia sa skoro vôbec vyskytnúť a preto patria medzi mimoriadne účtovné operácie. A práve preto predstavujú dlhodobý proces, ktorému by sa mala venovať dostatočná pozornosť a opatrnosť pri jeho realizácii v súlade so všetkými právnymi predpismi upravujúcimi uvedené problémy.

Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie:

1. SOUKUPOVÁ, B. – ŠLOSÁROVÁ, A. – BAŠTINCOVÁ, A. 2004. *Účtovníctvo*. Bratislava : IURA EDITION, 2004. 638 s. ISBN 80-8078-020.
2. ŠLOSÁROVÁ, A. a kol. 2006. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava : IURA EDITION, 2006. 478 s. ISBN 80-8078-070-6
3. ŠLOSÁROVÁ, A. – SILNÁ, R. 2008. *Mimoriadne účtovné závierky*. Bratislava : IURA EDITION, 2008. 109 s. ISBN 978-80-8078-222-1
4. FARKAŠ, R. 2008. *Kombinácie podnikov*. Bratislava : IURA EDITION, 2008. 111 s. ISBN 978-80-8078-216-0
5. VOMÁČKOVÁ, H. 2009. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí*. Praha : BOVA POLYGON, 2009. 553 s. ISBN 978-80-7273-157-2
6. MÁZIKOVÁ, K. 1999. *Komanditná spoločnosť*. Bratislava : ELITA, 1999. 116 s. ISBN 80-8044-063-8
7. FARKAŠ, R. 2003. *Účtovná závierka obchodných spoločností v Slovenskej republike*. Bratislava : IURA EDITION, 2003. 154 s. ISBN 80-89047-63-7
8. ZELENKA, V. 2006. *Goodwill*. Praha : EKOPRESS, 2003. 236 s. ISBN 80-86929-22-1
9. CENIGOVÁ, A. 2009. *Podvojný účtovníctvo podnikateľov*. Bratislava : EDOCEO, 2009. 656 s. ISBN 978-80-969696-0-9

Právna úprava:

10. Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov
11. Zákon č. 413/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

12. Opatrenia Ministerstva financií SR č. 23054/2002/92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva
13. Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov
14. Opatrenia Ministerstva financií SR č. 4455/2003-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva
15. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku

Odborné články v časopisoch:

16. FARKAŠ, R. 2008. *Kombinácie podnikov (účtovné aspekty)*. In Dane a účtovníctvo v praxi : mesačník plný informácií z oblasti daní, práva a účtovníctva. - Bratislava : IURA EDITION, 2008. ISSN 1335-7034, 2008, roč. 13, č. 7, s. 41-44.
17. FARKAŠ, R. 2003. *Kombinácie podnikov : zlúčenie, splynutie, rozdelenie, kúpa a vklad podniku alebo jeho časti, konsolidovaná účtovná závierka*. In Dane a účtovníctvo v praxi : mesačník plný informácií z oblasti daní, práva a účtovníctva. - Bratislava : IURA EDITION. ISSN 1335-7034, 2003, roč. 8, č. 11, s. 32-64.
18. FARKAŠ, R. - ŠIKULOVÁ, A. 2010. *Novela postupov účtovania účinná od 31. decembra 2009 a 1. januára 2010*. In Dane a účtovníctvo v praxi : mesačník plný informácií z oblasti daní, práva a účtovníctva. - Bratislava : IURA EDITION, 2010. ISSN 1335-7034, 2010, roč. 15, č. 4, s. 17-21.
19. FARKAŠ, R. - ŠIKULOVÁ, A. 2010. *Novela postupov účtovania účinná od 31. decembra 2009 a 1. januára 2010*. In Dane a účtovníctvo v praxi : mesačník

plný informácií z oblasti daní, práva a účtovníctva. - Bratislava : IURA EDITION, 2010. ISSN 1335-7034, 2010, roč. 15, č. 3, s. 37-43.

20. FARKAŠ, R. - ŠIKULOVÁ, A. 2010. *Novela zákona o účtovníctve účinná od 1. januára 2010*. In Dane a účtovníctvo v praxi : mesačník plný informácií z oblasti daní, práva a účtovníctva. - Bratislava : IURA EDITION, 2010. ISSN 1335-7034, 2010, roč. 15, č. 2, s. 41-47.